

Środki przymusu bezpośredniego

Tablice pogładowe

**st. asp. Aleksandra Kukuła,
asp. Krzysztof Głowacki**
Zakład Wyszkożenia Specjalnego

Środki przymusu bezpośredniego

Tablice pogładowe

Na podstawie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego
i broni palnej z 24 maja 2013 roku

Katowice 2014

Redakcja:
podinsp. Robert Perek

Redakcja techniczna i korekta:
Paweł Mięsiak

© Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2014. Pewne prawa zastrzeżone.

Niniejsza publikacja w całości stanowi materiał dydaktyczny Szkoły Policji w Katowicach.
Publikacja dostępna jest na licencji:
Creative Commons – Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych
3.0 Polska (CC-BY-NC-ND) 3.0. Polska.

Postanowienia licencji są dostępne pod adresem:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/legalcode>

Tablica 23. Zasady użycia i wykorzystania wodnych środków obezwładniających.....	32
Tablica 24. Przypadki użycia psa służbowego	33
Tablica 25. Zasady użycia psa służbowego.....	34
Tablica 26. Przypadki użycia konia służbowego	35
Tablica 27. Zasady użycia konia służbowego.....	35
Tablica 28. Przypadki użycia lub wykorzystania pocisków niepenetracyjnych.....	36
Tablica 29. Zasady użycia i wykorzystania pocisków niepenetracyjnych	37
Tablica 30. Przypadki użycia lub wykorzystania chemicznych środków obezwładniających	38
Tablica 31. Zasady użycia i wykorzystania chemicznych środków obezwładniających ..	39
Tablica 32. Przypadki użycia lub wykorzystania przedmiotów służących do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej	40
Tablica 33. Zasady użycia i wykorzystania przedmiotów służących do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej	41
Tablica 34. Przypadki wykorzystania kolczatki drogowej i innych środków służących do zatrzymywania oraz unieruchomienia pojazdów mechanicznych	42
Tablica 35. Zasady wykorzystania kolczatki drogowej i innych środków służących do zatrzymywania oraz unieruchomienia pojazdów mechanicznych	43
Tablica 36. Przypadki wykorzystania pojazdu służbowego	45
Tablica 37. Zasady wykorzystania pojazdu służbowego.....	45
Tablica 38. Przypadki wykorzystania środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiałów wybuchowych.....	46
Tablica 39. Zasady wykorzystania środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiałów wybuchowych	47
Tablica 40. Przypadki użycia środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub oślniewających	48
Tablica 41. Zasady użycia środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub oślniewających	49

Tablica 42. Dokumentowanie użycia lub wykorzystania śpb	50
Tablica 43. Dokumentowanie skutkowego użycia lub wykorzystania śpb	51
Tablica 44. Dokumentowanie bezskutkowego użycia lub wykorzystania śpb.....	52
Tablica 45. Przypadki użycia i środki przymusu bezpośredniego, które mogą być użyte wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	53
Tablica 46. Czynności policjanta przed i po użyciu śpb wobec nieletniego.....	54
Tablica 47. Przypadki użycia siły fizycznej wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	55
Tablica 48. Przypadki użycia kajdanek służbowych wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	56
Tablica 49. Przypadki użycia kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	57
Tablica 50. Zasady obowiązujące w używaniu kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego	57
Tablica 51. Przypadki użycia kasku zabezpieczającego wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	58
Tablica 52. Przypadki użycia pałki służbowej wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	59
Tablica 53. Zasady użycia i wykorzystania pałki służbowej	60
Tablica 54. Przypadki użycia chemicznych środków obezwładniających wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	61
Tablica 55. Zasady użycia i wykorzystania chemicznych środków obezwładniających ..	62
Tablica 56. Przypadki użycia przedmiotów służących do obezwładnia nia osób za pomocą energii elektrycznej wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	63
Tablica 57. Zasady użycia i wykorzystania przedmiotów służących do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej	64
Tablica 58. Dokumentowanie użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka	65

Tablica 59. Udzielenie zgody na użycie lub wykorzystanie śpb przez pododdziały zwarte Policji	66
Tablica 60. Użycie lub wykorzystanie śpb przez pododdział zwarty Policji	67
Tablica 61. Czynności policjanta po użyciu lub wykorzystaniu środka przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty	68
Tablica 62. Czynności policjanta po użyciu lub wykorzystaniu środka przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty	69
Tablica 63. Dokumentowanie skutkowego użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty	70
Literatura	71

Wstęp

Oddajemy w Państwa ręce pomoc dydaktyczną, dotyczącą zagadnień związanych z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego opracowaną na podstawie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej z 24 maja 2013 r. Problematyka związana z tymi zagadnieniami jest niezwykle istotna w codziennej służbie policjanta, ponieważ bezpośrednio dotyczy ingerowania w zakres swobód obywatelskich i praw człowieka. Wiedza niezbędna do prawidłowego stosowania środków przymusu bezpośredniego jest bardzo obszerna, a przecież sytuacje w jakich policjant w praktyce używa lub wykorzystuje środki przymusu bezpośredniego, wiążą się ze stresem i koniecznością podejmowania decyzji w bardzo krótkim czasie. Działanie w takich warunkach wymaga perfekcyjnej znajomości przypadków oraz zasad użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego. W przeciwnym razie, policjant może narazić się na odpowiedzialność dyscyplinarną czy też karną.

Ustawodawca zaadresował ten akt prawny do kilkunastu podmiotów. Niniejszy skrypt przedstawia przepisy ujęte w formie tabelarycznej, co ma na celu ułatwienie dotarcia do treści dotyczących wyłącznie zakresu działania Policji. Technika wizualizacji w formie tabel ma służyć lepszemu zapamiętywaniu i budowania systemów skojarzeń i jednocześnie stanowić pomoc dydaktyczną nie tylko na etapie przyswajania wiedzy z tego zakresu, ale również w trakcie późniejszej służby.

Jako autorzy mamy nadzieję, że oddana w Państwa ręce pomoc dydaktyczna ułatwi opanowanie skomplikowanej, a jednocześnie niezbędnej w służbie policjanta wiedzy nie tylko w trakcie szkolenia, ale również będzie stanowić kompendium wiedzy, do którego będziecie Państwo sięgać podczas wykonywania zadań w swoich jednostkach.

Pojęcia

Ustawa posługuje się pojęciami, których definicje wskazano w art. 4.

Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) broni palnej – należy przez to rozumieć broń palną bojową, o której mowa w ustawie z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2012 r. poz. 576)¹;
- 2) doprowadzeniu – należy przez to rozumieć czynności podejmowane w celu przemieszczenia:
  - a) osoby zatrzymanej, ujętej lub przymusowo doprowadzanej do właściwych organów lub instytucji w trybie i w przypadkach określonych w przepisach odrębnych,
  - b) cudzoziemca pobranego ze strzeżonego ośrodka lub aresztu w celu wydalenia,
  - c) cudzoziemca do granicy Rzeczypospolitej Polskiej albo od tej granicy do portu lotniczego albo morskiego państwa, do którego zostaje wydalony, lub państwa, w którym następuje przekazanie tego cudzoziemca do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, na podstawie decyzji właściwego organu,
  - d) cudzoziemca, któremu odmówiono wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy z wnioskiem o zapewnienie doprowadzenia tego cudzoziemca wystąpił przewoźnik;
- 3) konwoju – należy przez to rozumieć przemieszczanie osób lub mienia, w tym:
  - a) osób pobranych z zakładu karnego, aresztu śledczego, zakładu poprawczego, schroniska dla nieletnich, młodzieżowego ośrodka wychowawczego lub policyjnej izby dziecka,
  - b) osób skazanych lub tymczasowo aresztowanych przekazywanych na podstawie umów międzynarodowych,

---

¹ Ustawa z dnia 21 maja 1999 roku o broni i amunicji w art. 7. ust.1 wskazuje: *W rozumieniu ustawy bronią palną jest każda przenośna broń lufowa, która miota, jest przeznaczona do miotania lub może być przystosowana do miotania jednego lub większej liczby pocisków lub substancji w wyniku działania materiału miotającego.*

- c) wartości pieniężnych lub innych przedmiotów wartościowych,
  - d) broni, amunicji, materiałów lub środków niebezpiecznych, w tym materiałów wybuchowych, chemicznych lub radioaktywnych,
  - e) uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego,
  - f) środków odurzających lub substancji psychotropowych,
  - g) dokumentów lub materiałów zawierających informacje niejawne, oraz zespół czynności realizowanych w związku z tym przemieszczaniem przez uprawnionego do używania lub wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej;
- 4) obez władnieniu – należy przez to rozumieć pozbawienie swobody ruchów lub spowodowanie odwracalnej, krótkotrwałej dysfunkcji kończyn lub zmysłów w celu wyeliminowania zagrożenia ze strony osoby lub zwierzęcia lub przełamania oporu osoby niepodporządkowującej się poleceniom wydawanym na podstawie prawa;
- 5) pododdziale zwartym – należy przez to rozumieć zorganizowaną, jednolicie dowodzoną grupę funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej lub żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, wykonującą działania prewencyjne w razie zagrożenia lub zakłócenia bezpieczeństwa albo porządku publicznego;
- 6) użyciu środka przymusu bezpośredniego – należy przez to rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec osoby;
- 7) użyciu broni palnej – należy przez to rozumieć oddanie strzału w kierunku osoby z zastosowaniem amunicji penetracyjnej;
- 8) ważnych obiektach, urządzeniach lub obszarach – należy przez to rozumieć podlegające ochronie:
- a) obiekty, urządzenia lub obszary:
    - istotne dla bezpieczeństwa lub obronności państwa, nienaruszalności granicy państwowej, bezpieczeństwa ruchu kolejowego, gospodarki lub kultury narodowej,

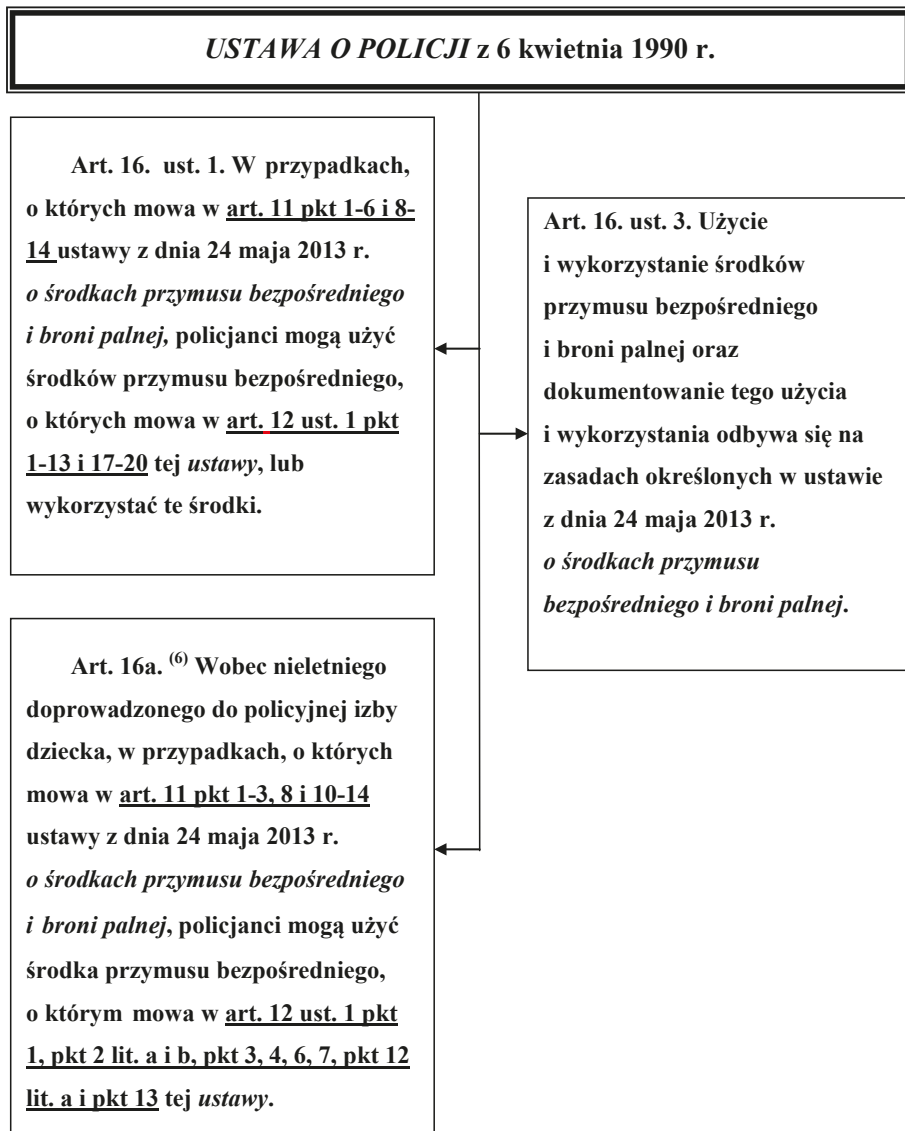
- centralnych organów państwowych, wymiaru sprawiedliwości, kontroli skarbowej, przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych albo organizacji międzynarodowych,
  - podlegające ochronie na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia,
- b) obiekty ujęte w jednolitym wykazie obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej, sporządzonym na podstawie art. 5b ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.)², oraz wchodzące w ich skład i powiązane z nimi systemy;
- 9) wykorzystaniu środka przymusu bezpośredniego – należy przez to rozumieć zastosowanie środka przymusu bezpośredniego wobec zwierzęcia albo zastosowanie go w celu zatrzymania, zablokowania lub unieruchomienia pojazdu lub pokonania przeszkody;
- 10) wykorzystaniu broni palnej – należy przez to rozumieć oddanie strzału z zastosowaniem amunicji penetracyjnej w kierunku zwierzęcia, przedmiotu, lub w innym kierunku niestwarzającym zagrożenia dla osoby.

---

² Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym w art. 5b ust. 7 w pkt. 1 wskazuje:
„Dyrektor Rządowego Centrum Bezpieczeństwa:

1) sporządza na podstawie szczegółowych kryteriów, o których mowa w ust. 2 pkt 3, we współpracy z odpowiednimi ministrami odpowiedzialnymi za systemy, jednolity wykaz obiektów, instalacji, urządzeń i usług wchodzących w skład infrastruktury krytycznej z podziałem na systemy. W wykazie wyróżnia się także europejską infrastrukturę krytyczną zlokalizowaną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz europejską infrastrukturę krytyczną zlokalizowaną na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej, mogącą mieć istotny wpływ na Rzeczpospolitą Polską. Wykaz ma charakter niejawnny;

Tablica 1. Podstawy prawne użycia lub wykorzystania śpb

Tablica 2. Zasady użycia lub wykorzystania śpb

**USTAWA z dnia 24 maja 2013 r. O ŚRODKACH PRZYMUSU
BEZPOŚREDNIEGO I BRONI PALNEJ**

Policjant może użyć środka przymusu bezpośredniego lub wykorzystać je do celów określonych w niniejszej ustawie wyłącznie w zakresie realizacji zadań ustawowych podmiotu, w którym pełni służbę albo w którym jest zatrudniony.

Art. 5.

Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje się je w sposób niezbędny do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania, proporcjonalnie do stopnia zagrożenia, wybierając środek o możliwie jak najmniejszej dolegliwości. *Art. 6 ust.1.*

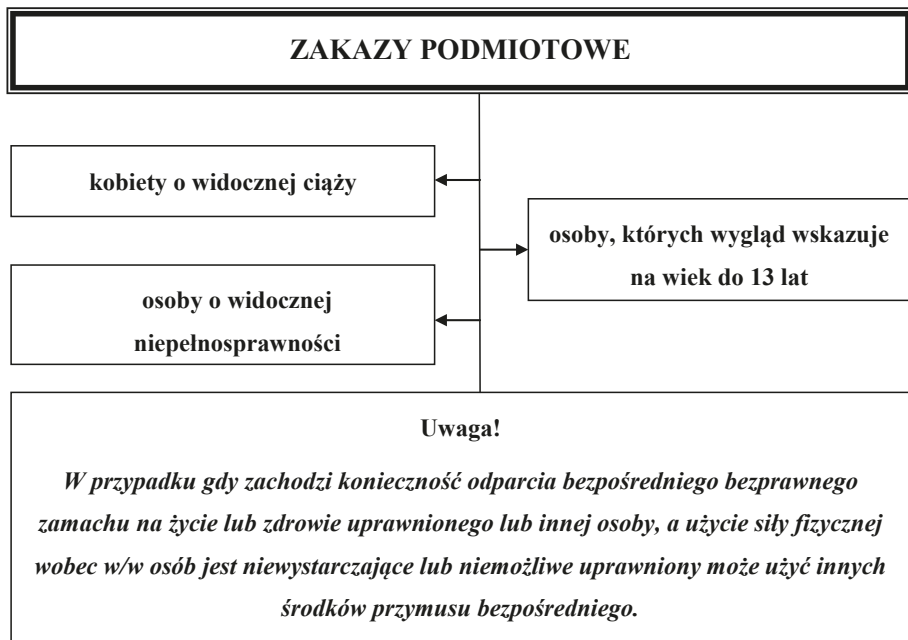
Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje się je w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę. *Art. 7 ust.1.*

Od użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego należy odstąpić, gdy cel ich użycia lub wykorzystania został osiągnięty. *Art. 7 ust.2.*

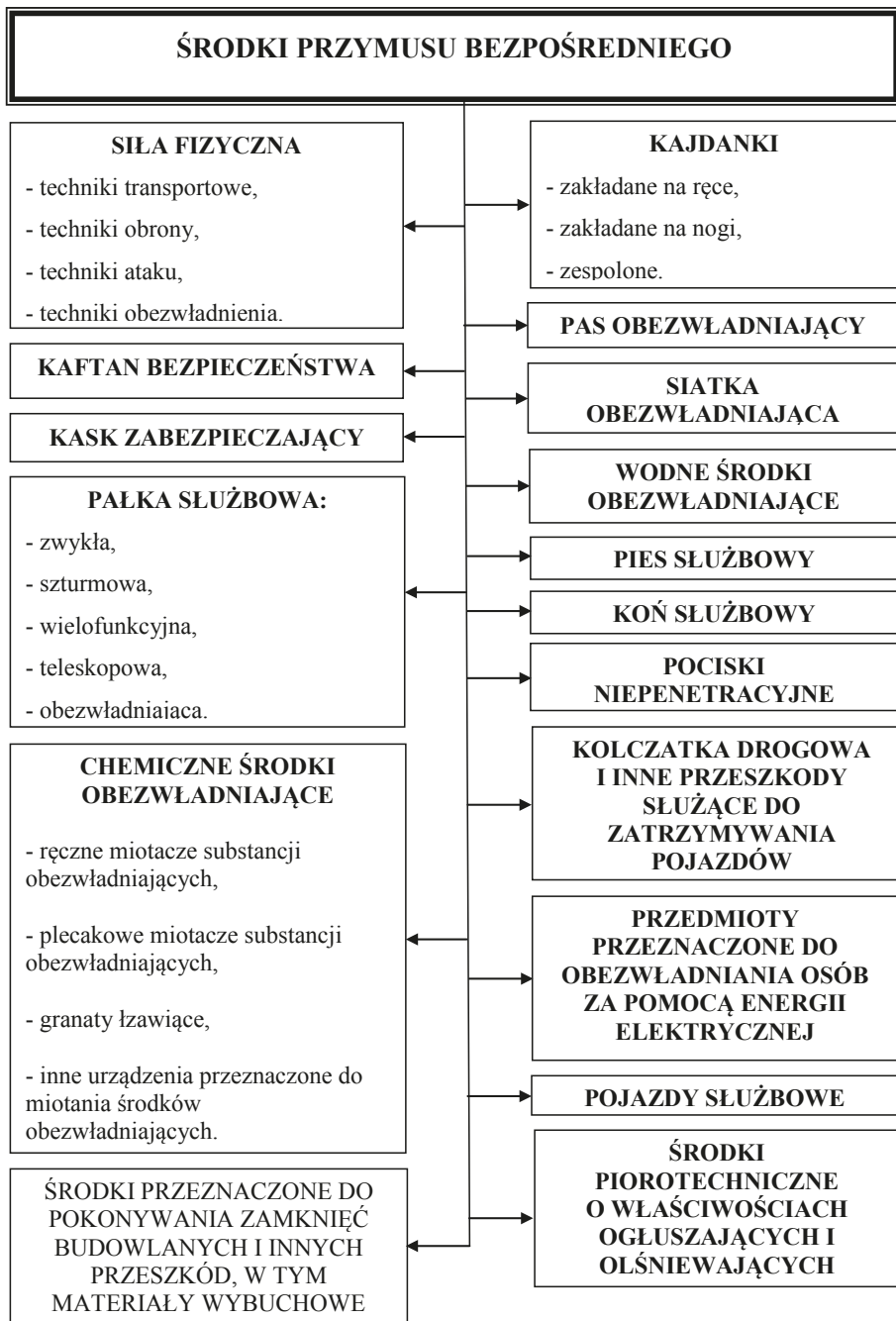
Środków przymusu bezpośredniego używa się lub wykorzystuje się je z zachowaniem szczególnej ostrożności, uwzględniając ich właściwości, które mogą stanowić zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby. *Art. 7 ust.3.*

W przypadku gdy uzasadniają to okoliczności zdarzenia, uprawniony może użyć jednocześnie więcej niż jednego środka przymusu bezpośredniego lub wykorzystać jednocześnie więcej niż jeden taki środek, na zasadach określonych w niniejszej ustawie. *Art.8.*

Tablica 3. Zakazy podmiotowe dotyczące użycia śpb

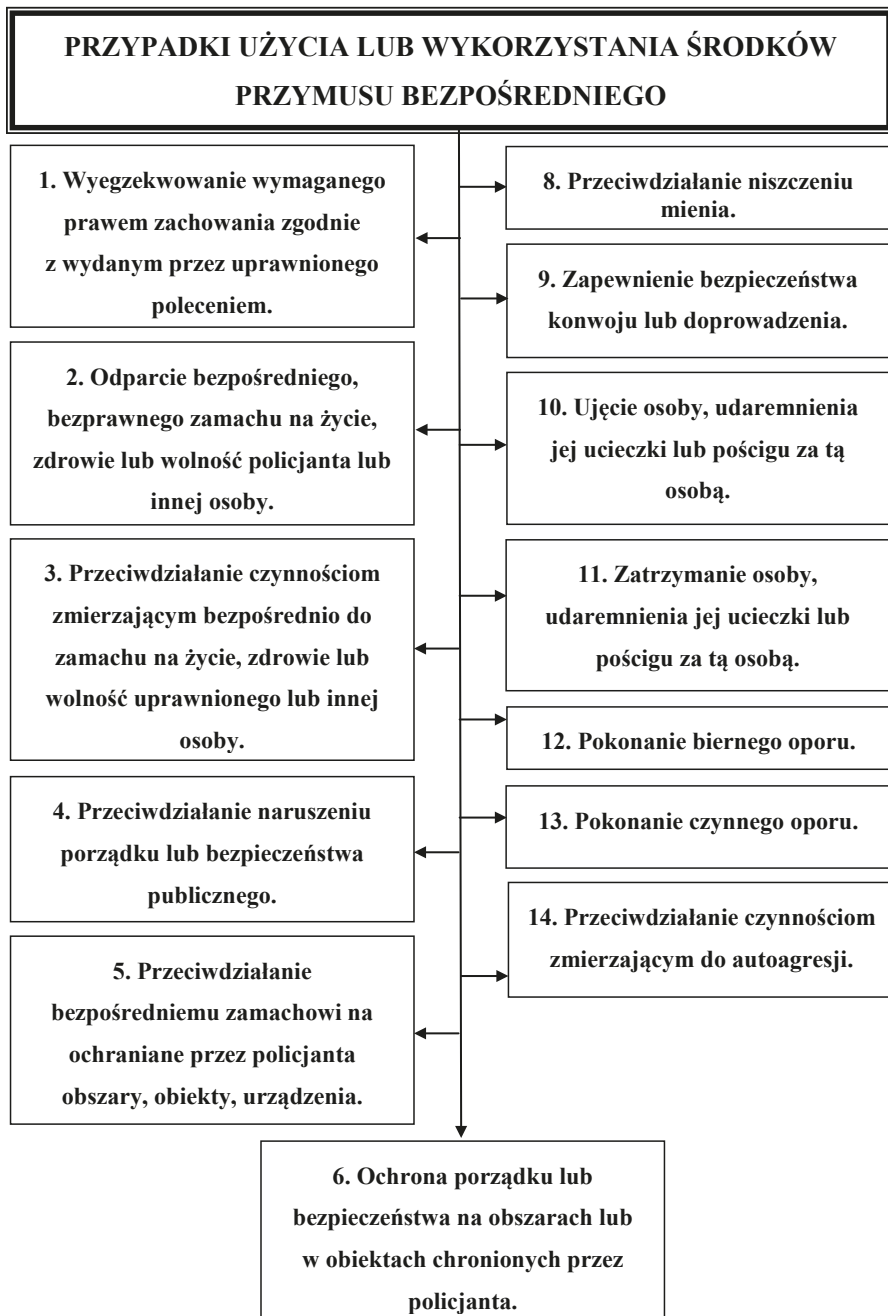

Tablica 4. Klasyfikacja śpb

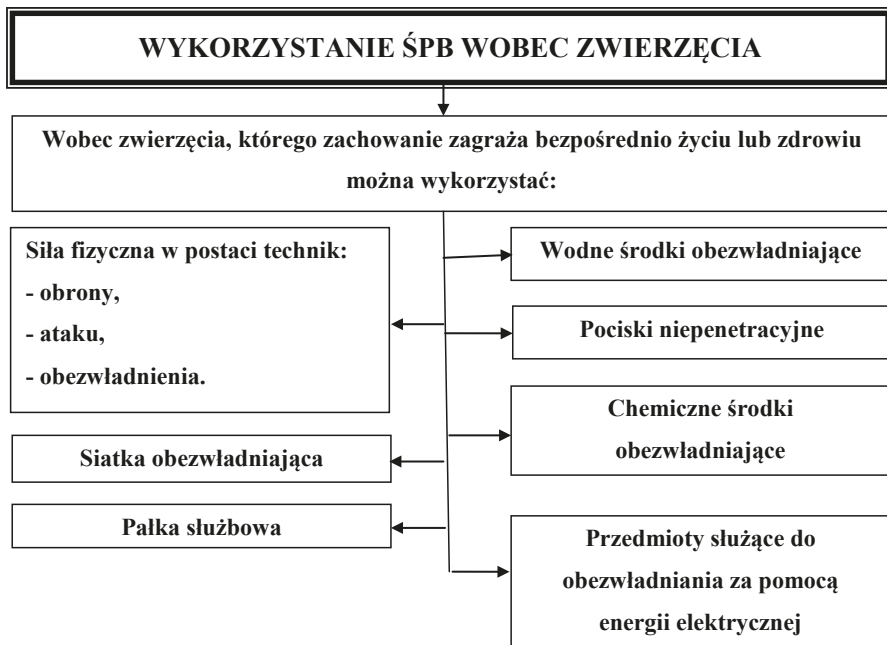

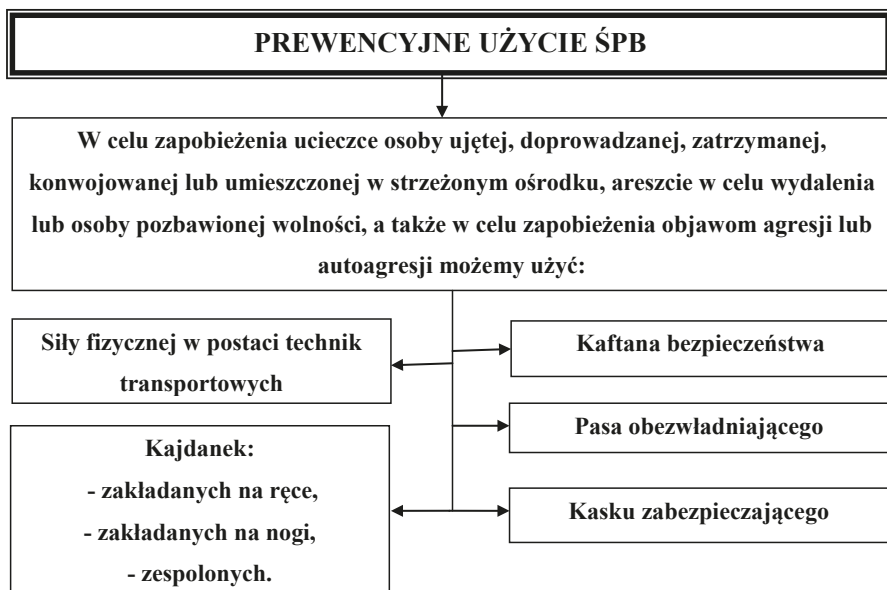
Tablica 5. Przypadki użycia lub wykorzystania śpó** b**

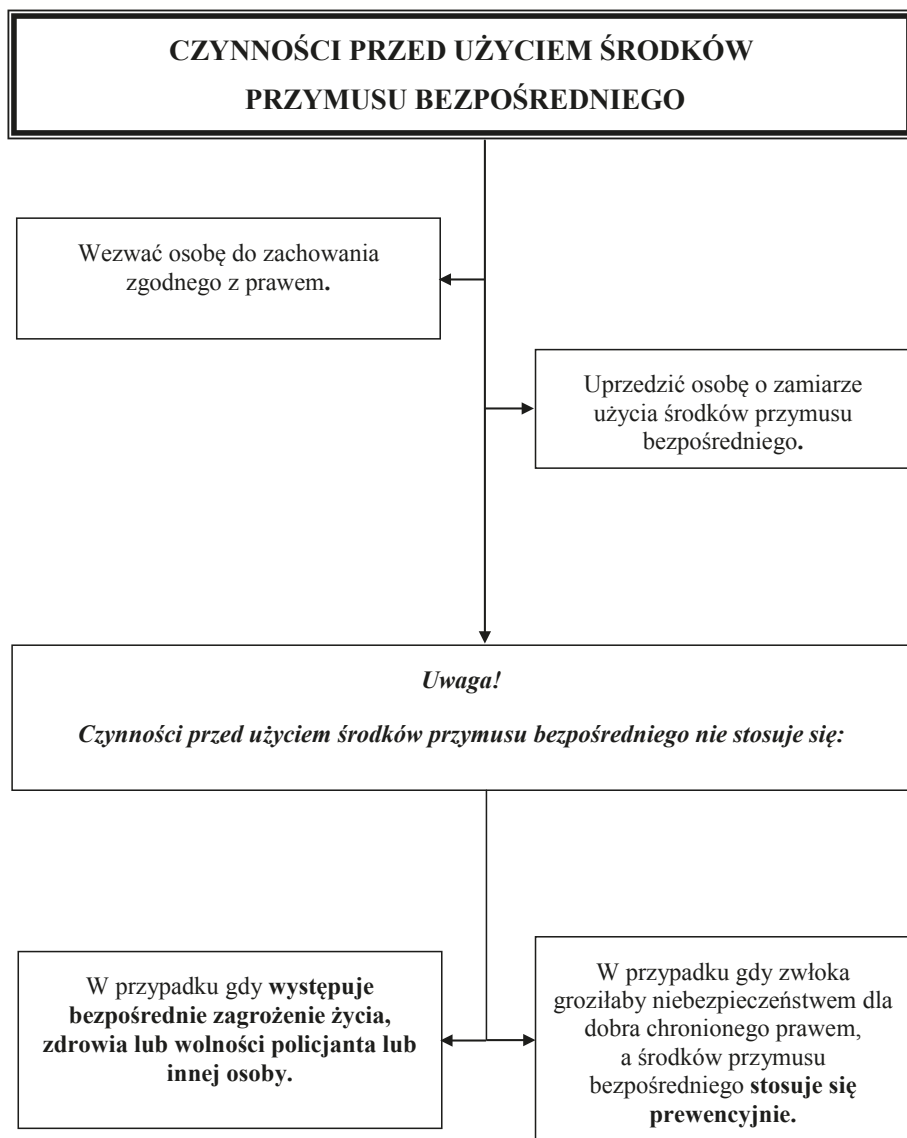
Tablica 6. Wykorzystanie śpb wobec zwierzęcia

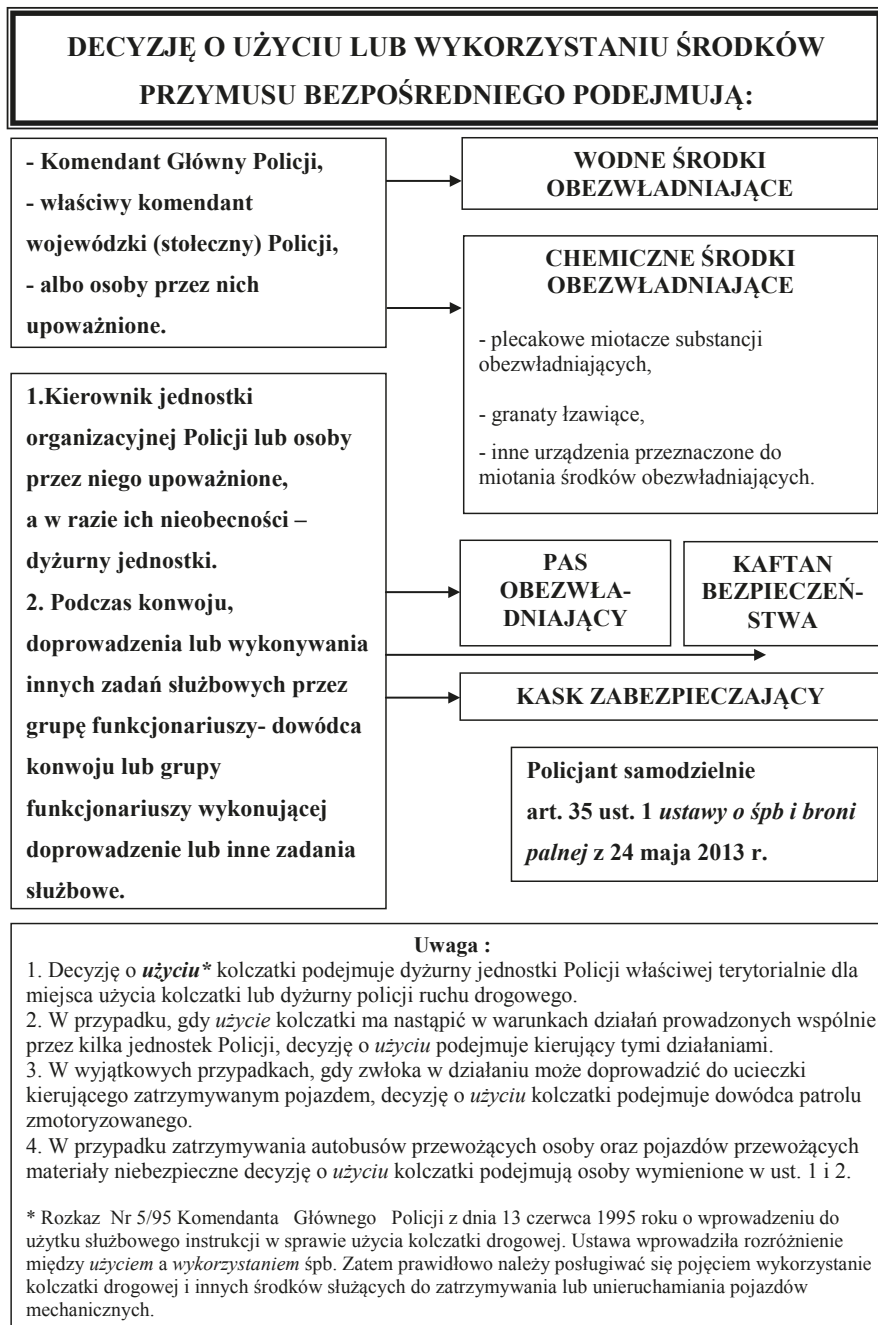
Tablica 7. Prewencyjne użycie śpb

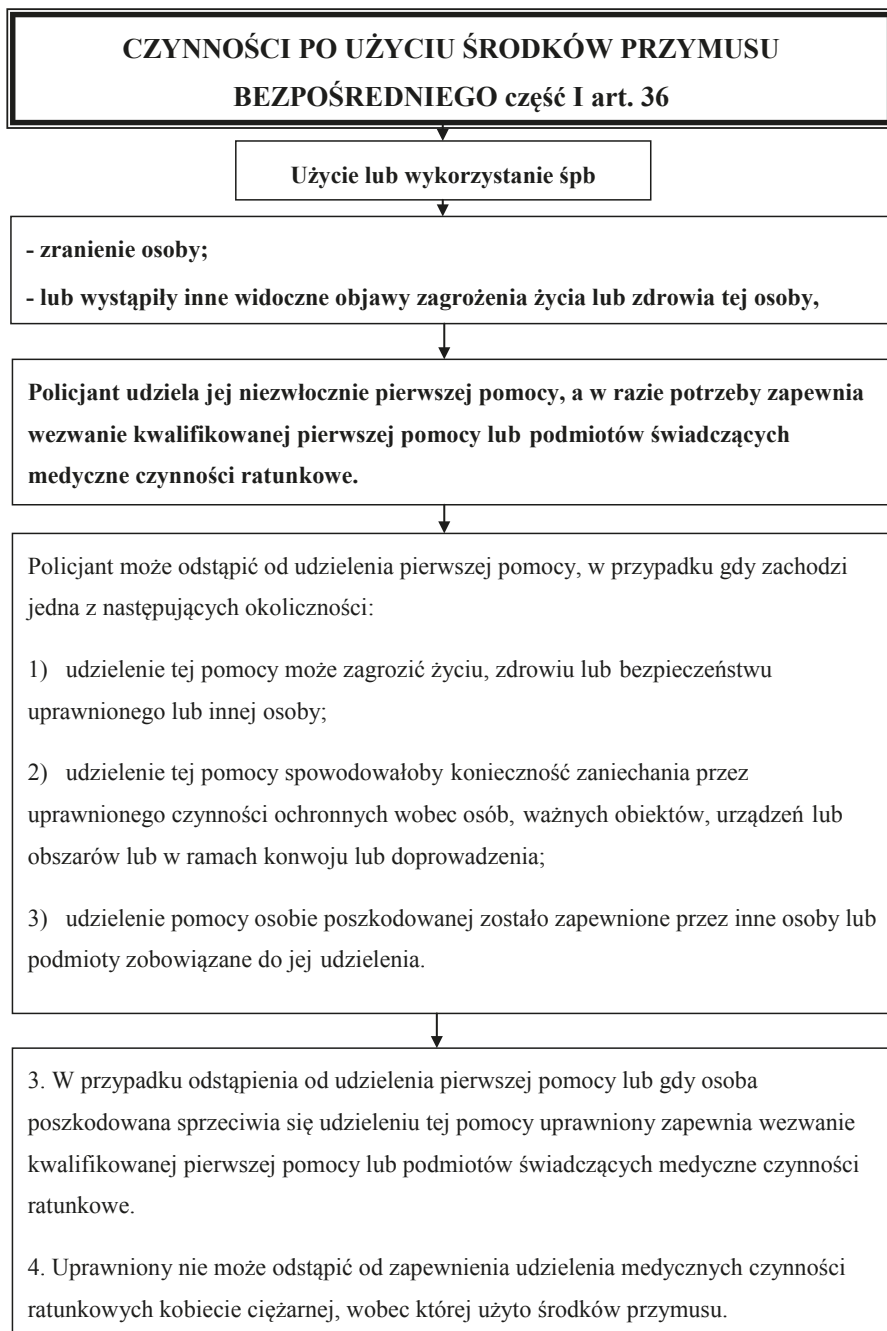
Tablica 8. Czynności policjanta przed użyciem śpb

Tablica 9. Podjęcie decyzji o użyciu lub wykorzystaniu śp**b**

Tablica 10. Czynności policjanta po użyciu śpb

Tablica 11. Czynności policjanta po użyciu lub wykorzystaniu śpb

**CZYNNOŚCI PO UŻYCIU LUB WYKORZYSTANIU ŚRODKÓW
PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO część II art. 37**

Użycie lub wykorzystanie śpb

- zranienie osoby,
- wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby,
- śmierć osoby,
- zranienie albo śmierć zwierzęcia,
- zniszczenie mienia.

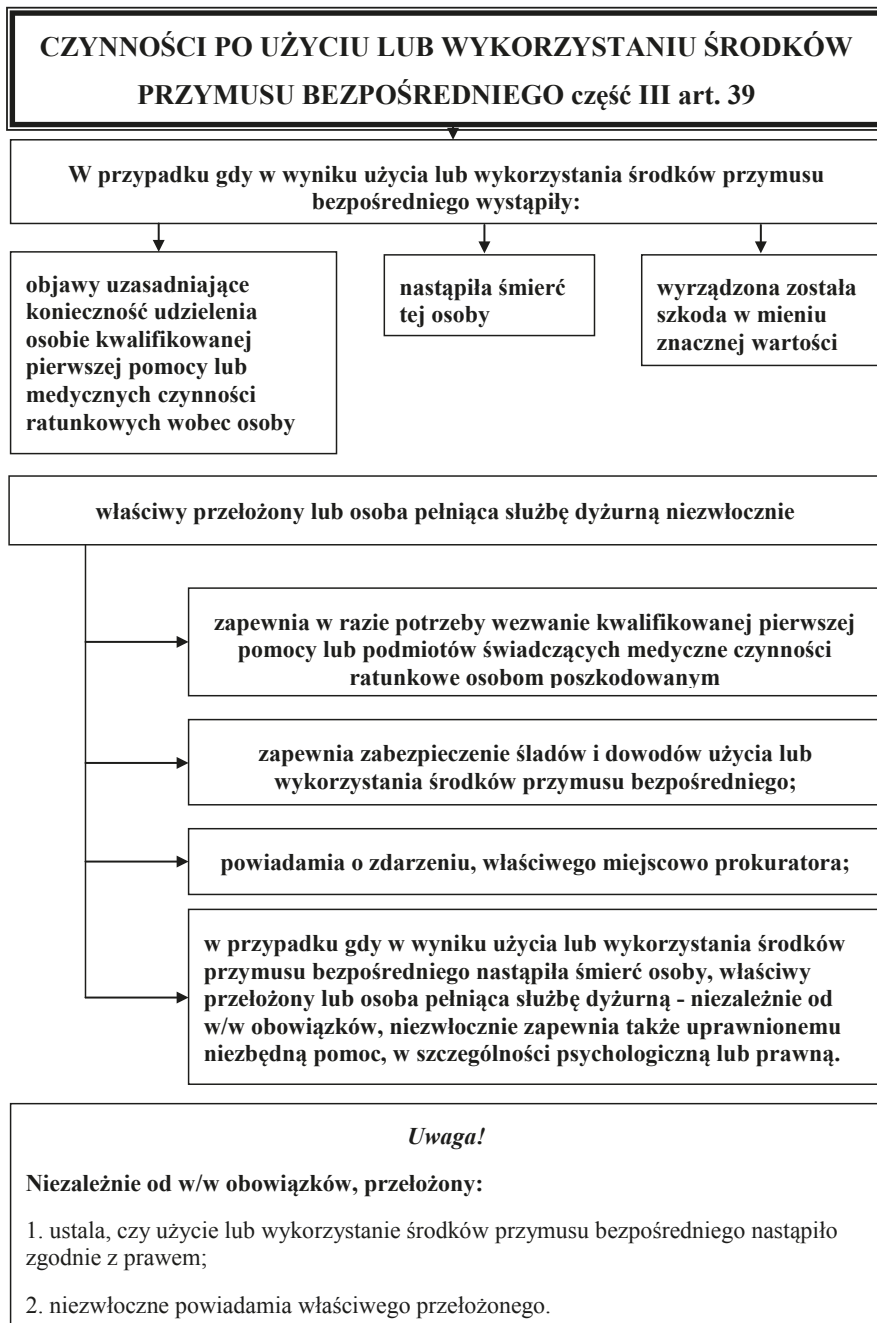
Policjant

- 1) zabezpiecza miejsce zdarzenia, także przed dostępem osób postronnych;
- 2) ustala świadków zdarzenia;
- 3) powiadamia o zdarzeniu właściwego przełożonego lub osobę pełniącą służbę dyżurną.

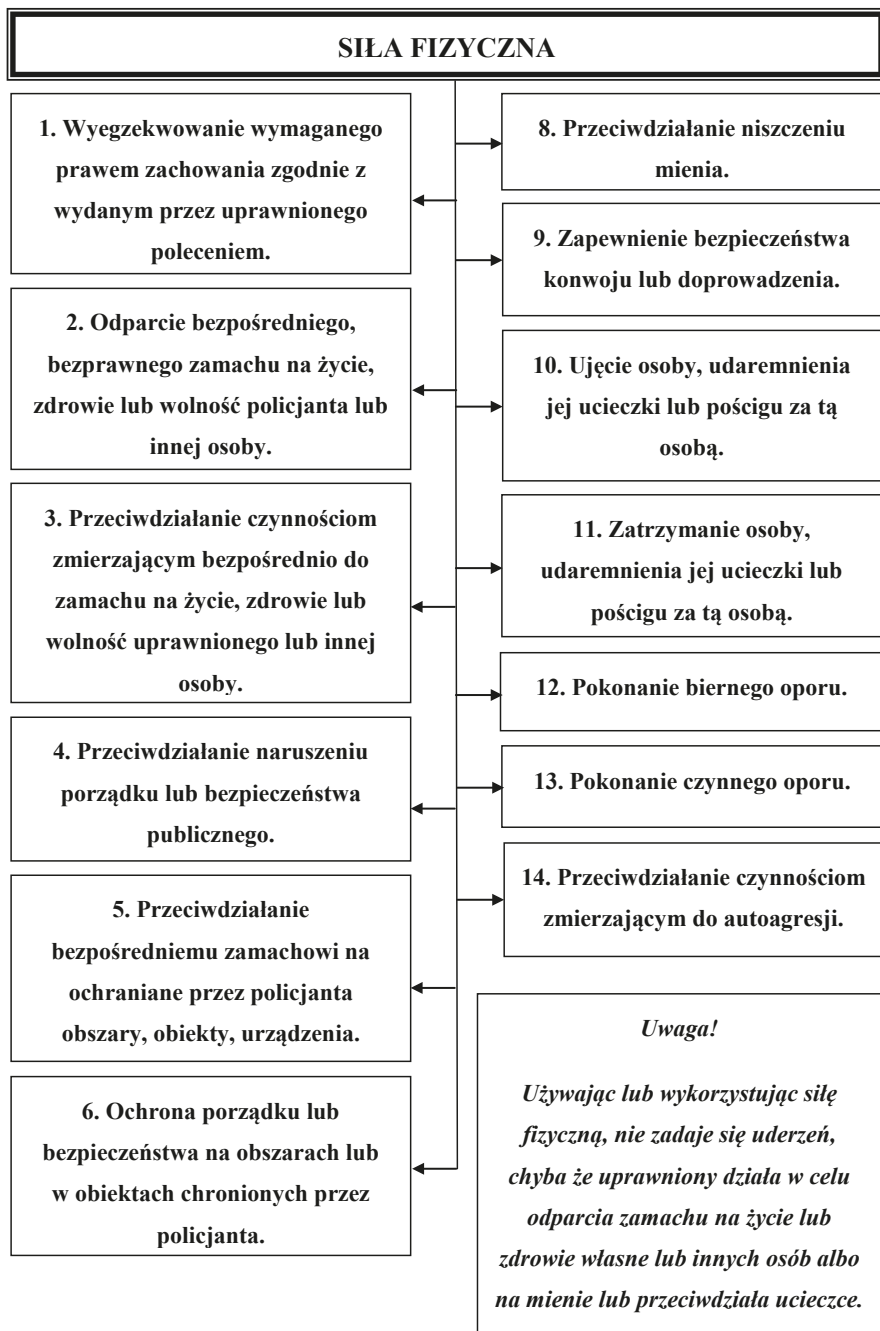
Ww. czynności można nie stosować, w przypadku gdy:

- a) zagraziłyby to życiu, zdrowiu lub bezpieczeństwu uprawnionego lub innej osoby,
  - b) spowodowałyby to konieczność zaniechania przez uprawnionego czynności ochronnych wobec osób, ważnych obiektów, urządzeń lub obszarów lub w ramach konwoju lub doprowadzenia
- do czasu ustania tego zagrożenia lub tej konieczności.

Tablica 12. Czynności policjanta po użyciu lub wykorzystaniu śpb

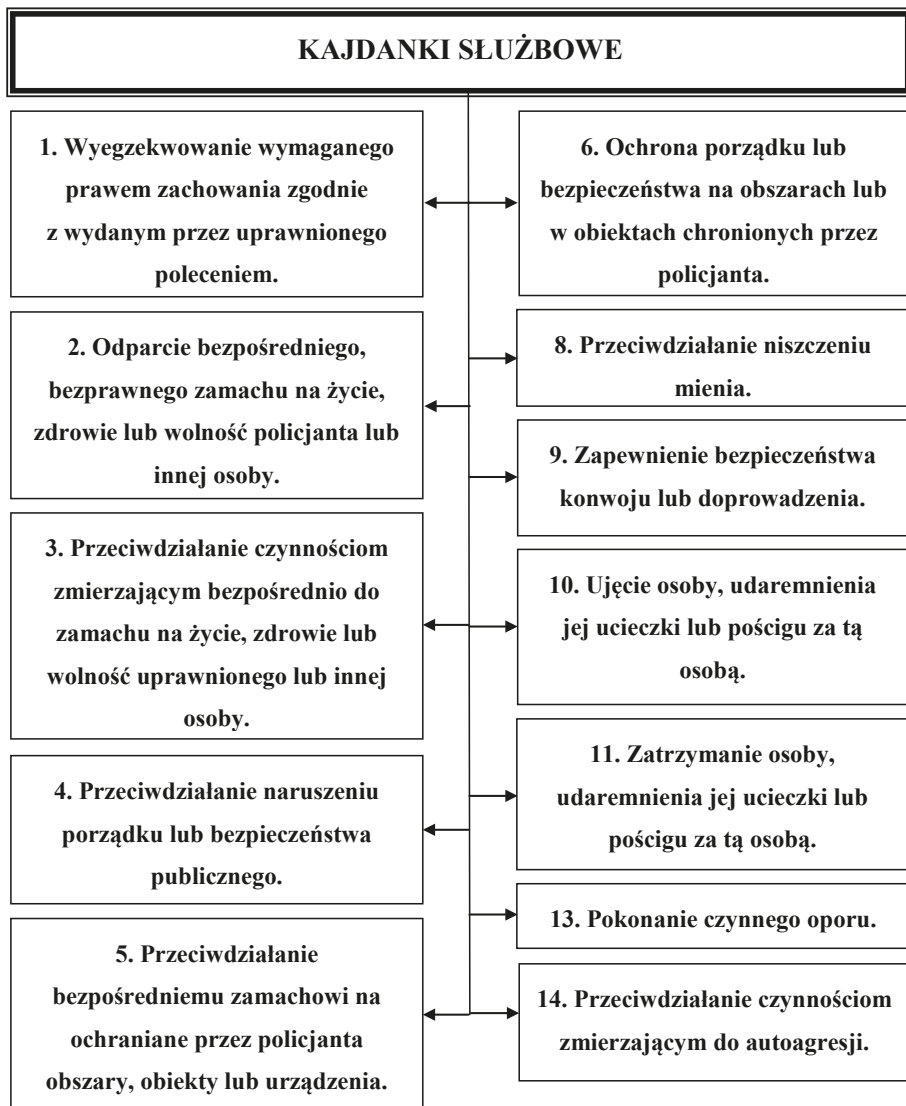

Tablica 13. Przypadki użycia lub wykorzystania siły fizycznej

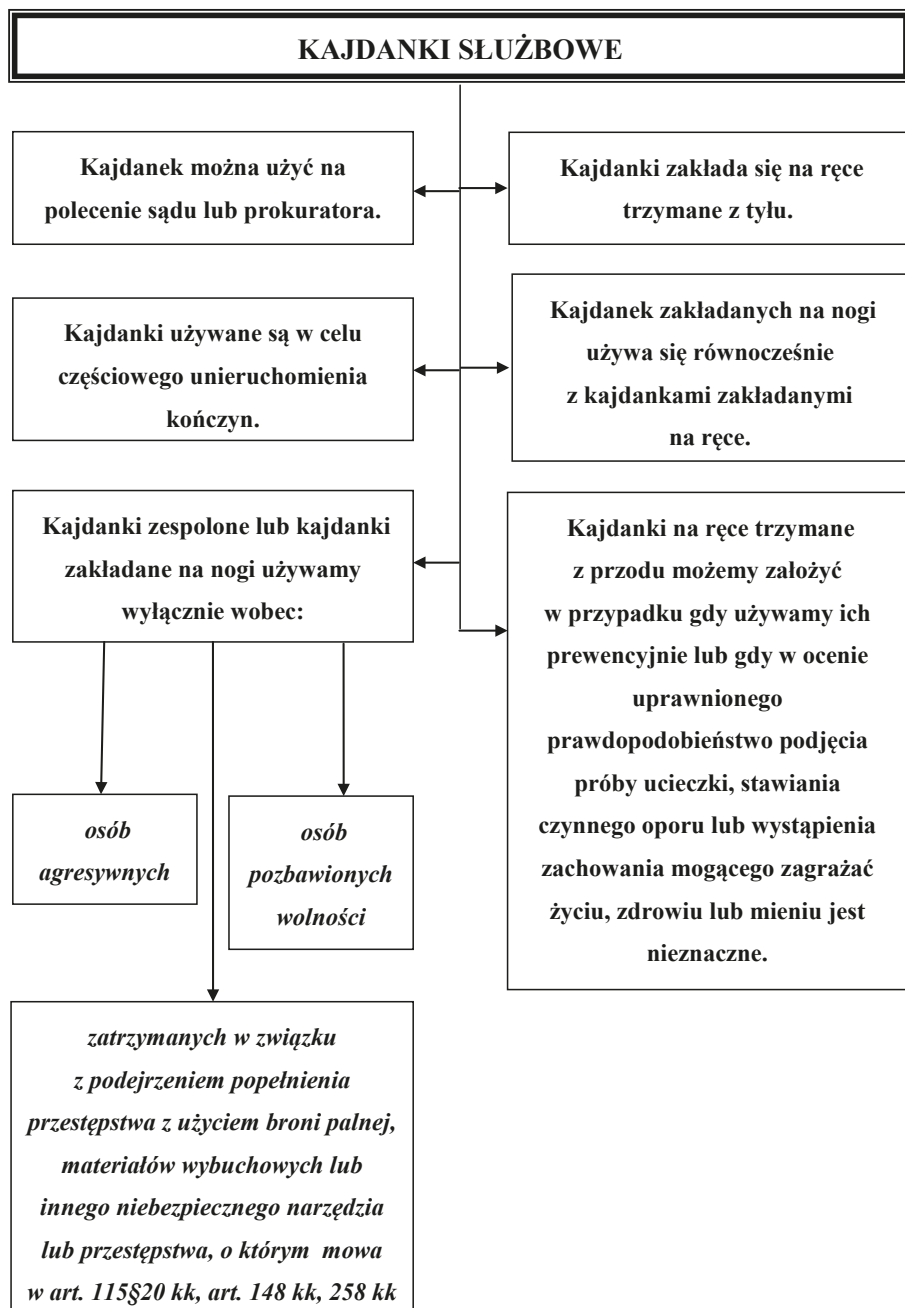

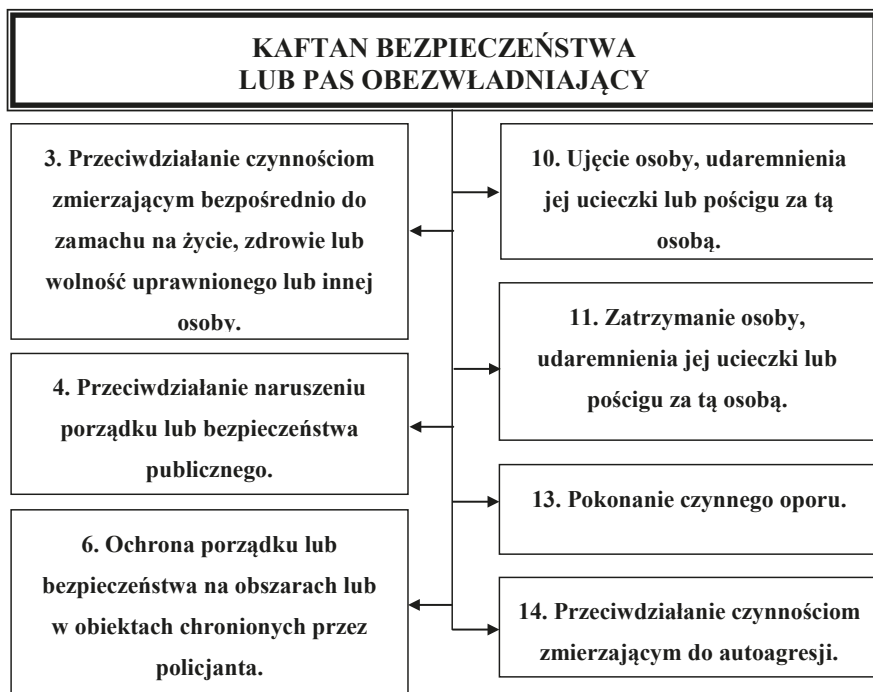
Tablica 14. Przypadki użycia kajdanek służbowych

Tablica 15. Zasady obowiązujące w używaniu kajdanek

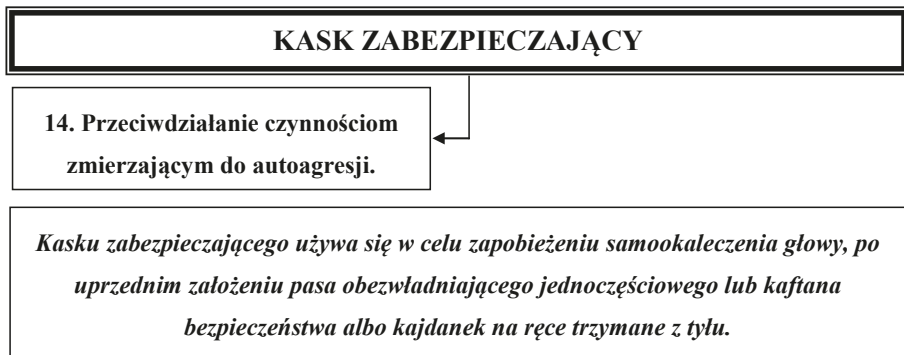
Tablica 16. Przypadki użycia kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego

Tablica 17. Zasady obowiązujące w używaniu kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego

<i>Kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego jednoczęściowego używa się w celu unieruchomienia rąk.</i>
<i>Pasa obezwładniającego wieloczęściowego używa się w celu unieruchomienia osoby.</i>
<i>Użycie kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego nie może utrudniać oddychania lub tamować obiegu krwi.</i>
<i>W przypadku użycia kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego w stosunku do nieletniego lub kobiety o widocznej ciąży, osobie tej należy niezwłocznie zapewnić pomoc medyczną, a dalsze użycie tych środków uzależnia się od opinii osoby udzielającej pomocy.</i>

Tablica 18. Przypadki użycia kasku zabezpieczającego

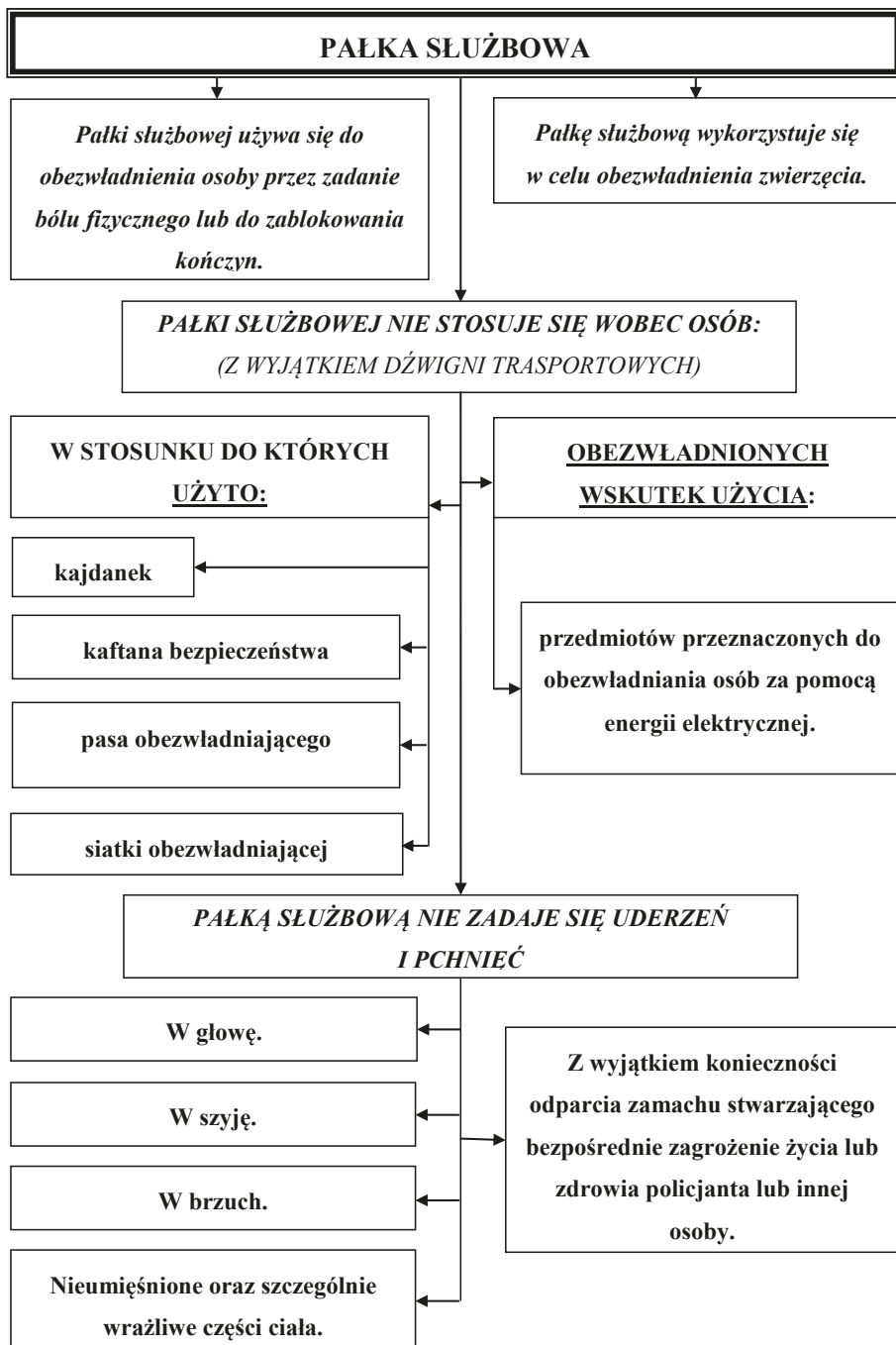
Tablica 19. Przypadki użycia i wykorzystania siatki obezwładniającej

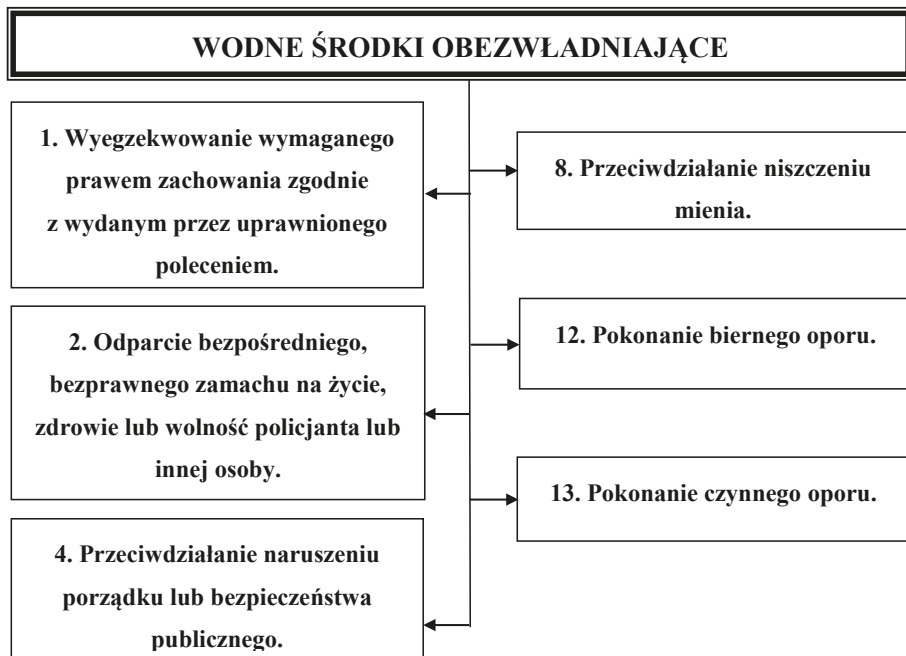
Tablica 20. Przypadki użycia i wykorzystania pałki służbowej

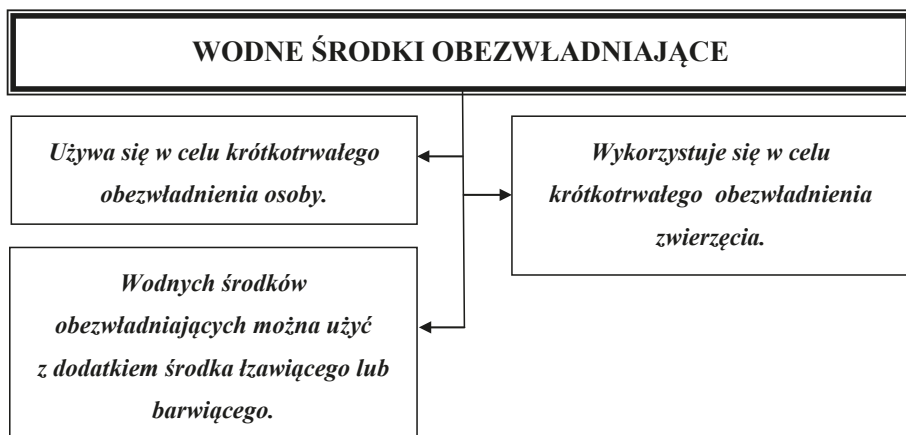
Tablica 21. Zasady użycia i wykorzystania pałki służbowej

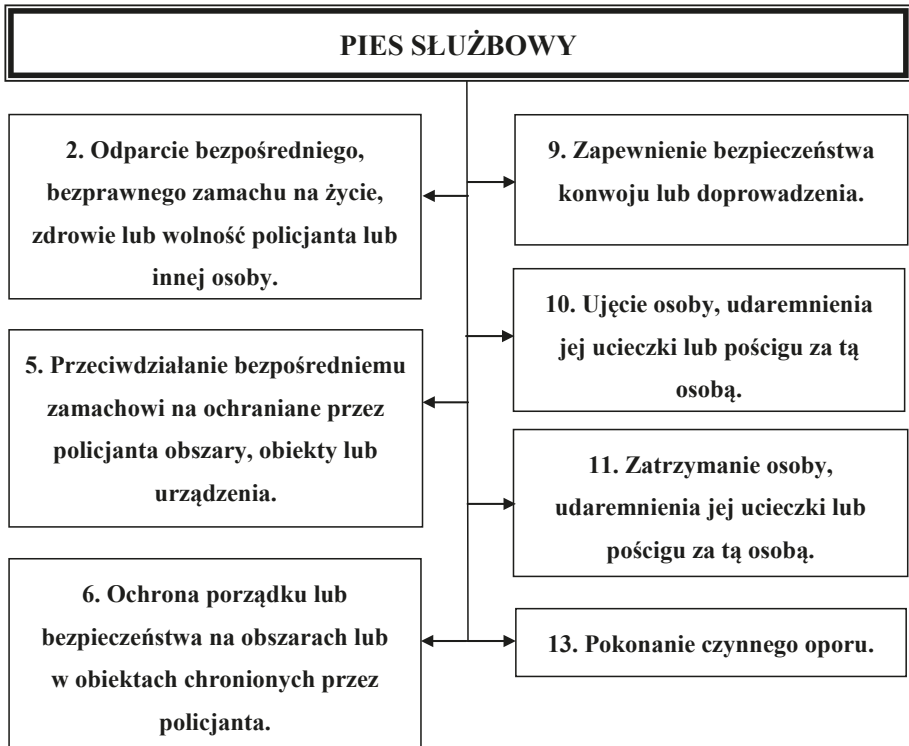
Tablica 22. Przypadki użycia lub wykorzystania wodnych środków obezwładniających

Tablica 23. Zasady użycia i wykorzystania wodnych środków obezwładniających

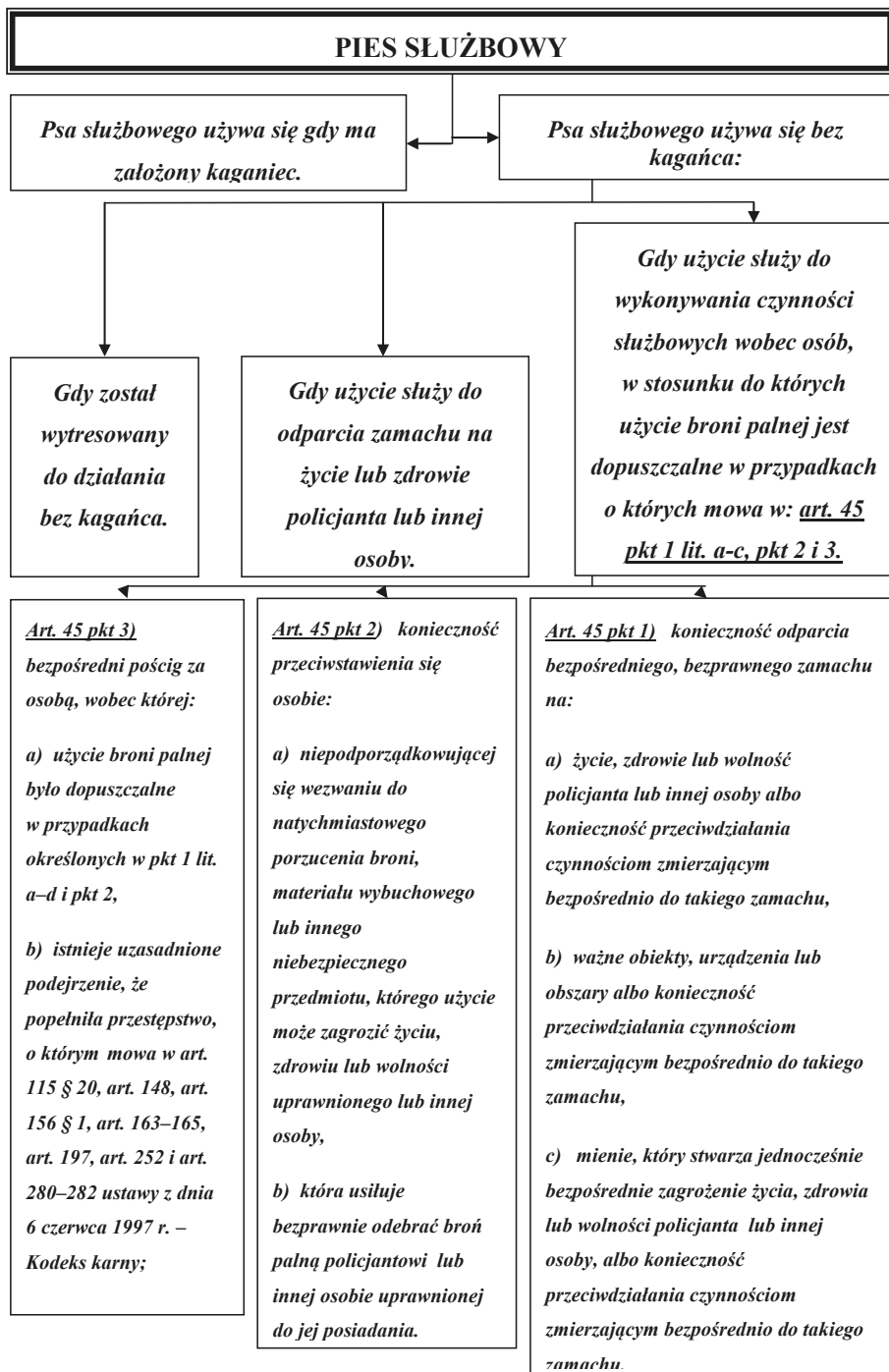

Tablica 24. Przypadki użycia psa służbowego

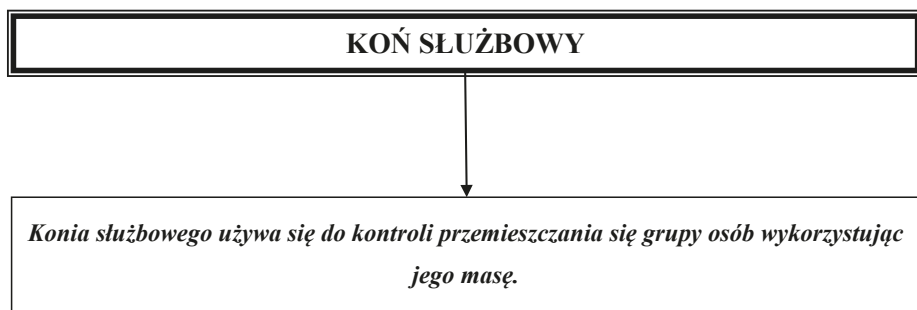
Tablica 25. Zasady użycia psa służbowego

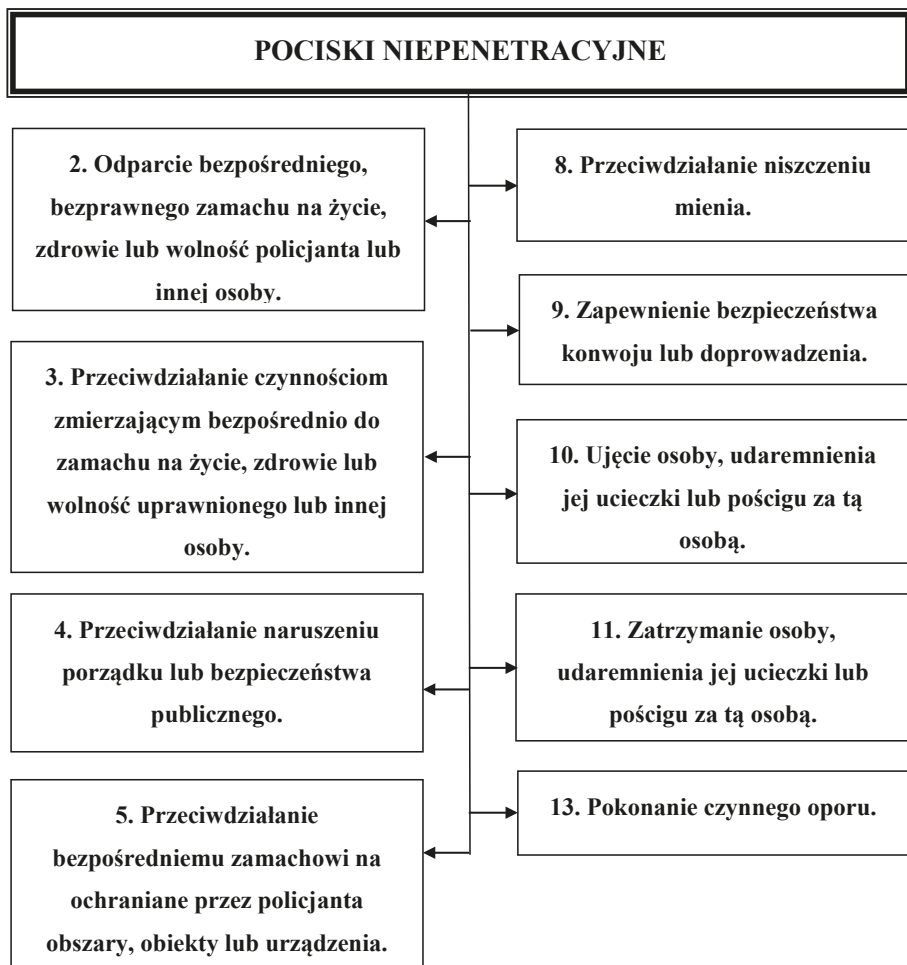
Tablica 26. Przypadki użycia konia służbowego

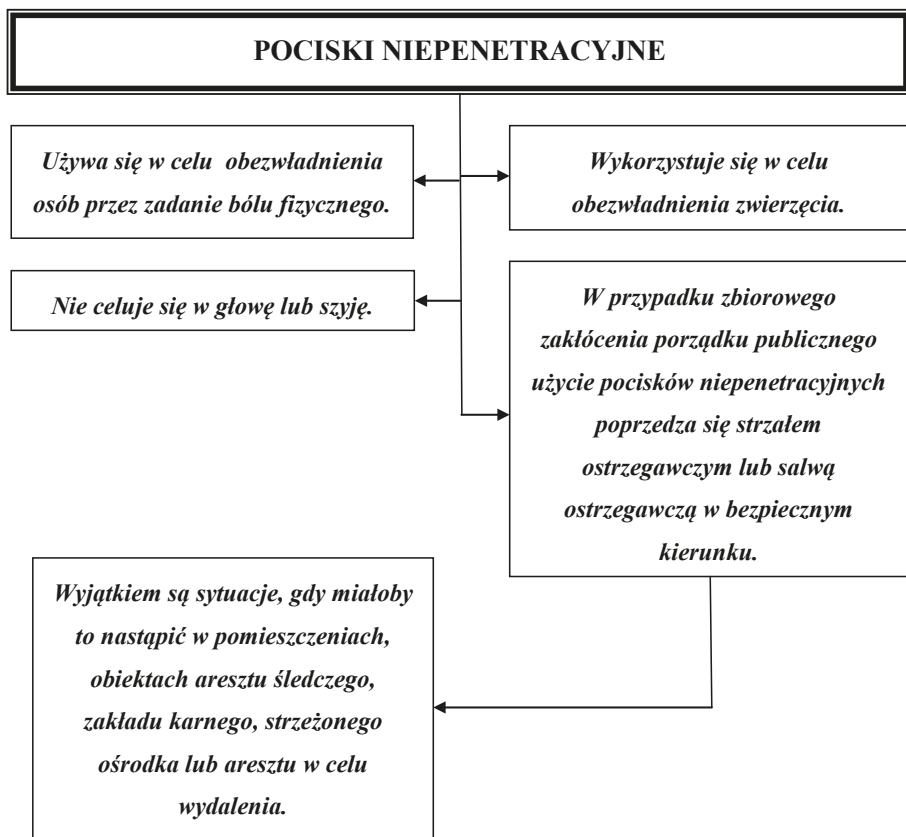
Tablica 27. Zasady użycia konia służbowego

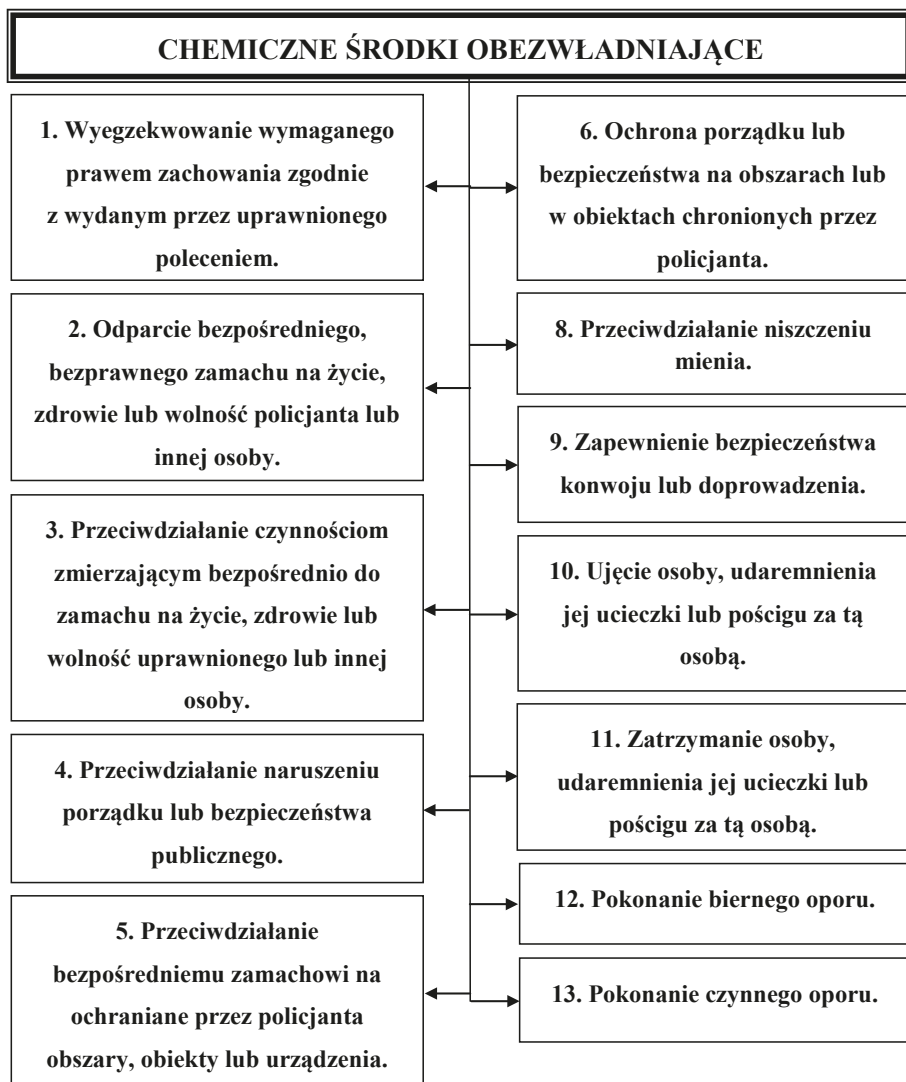
Tablica 28. Przypadki użycia lub wykorzystania pocisków niepenetracyjnych

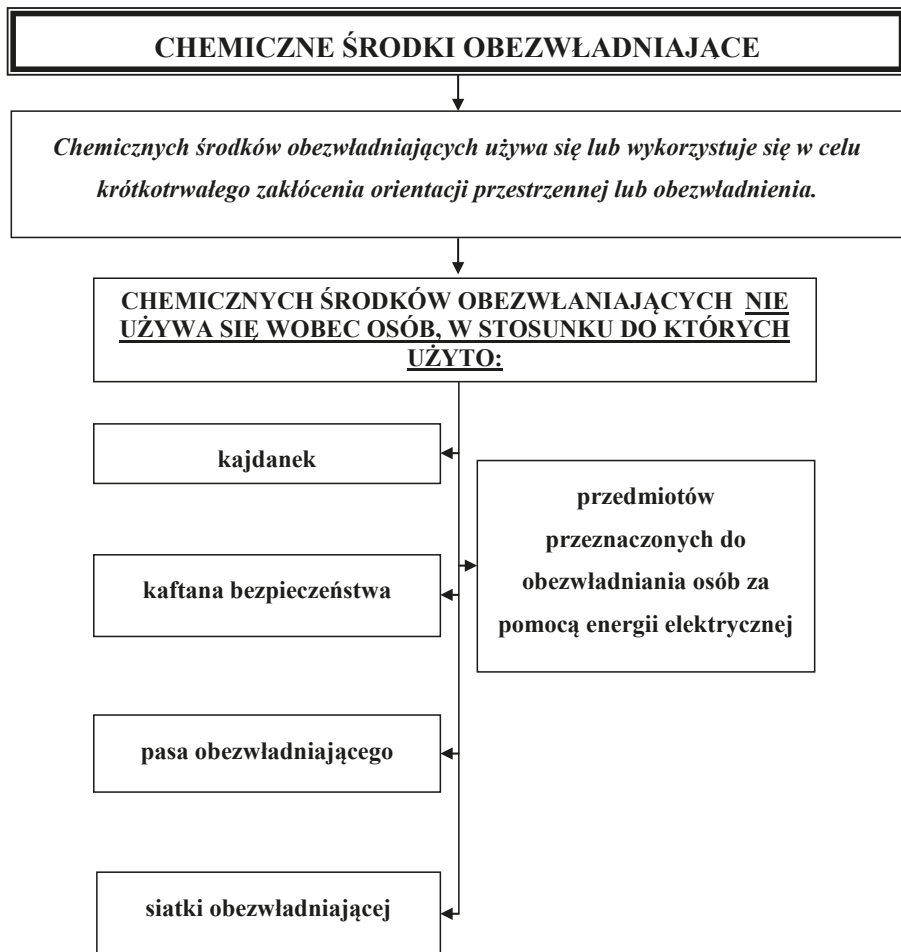
Tablica 29. Zasady użycia i wykorzystania pocisków niepenetracyjnych

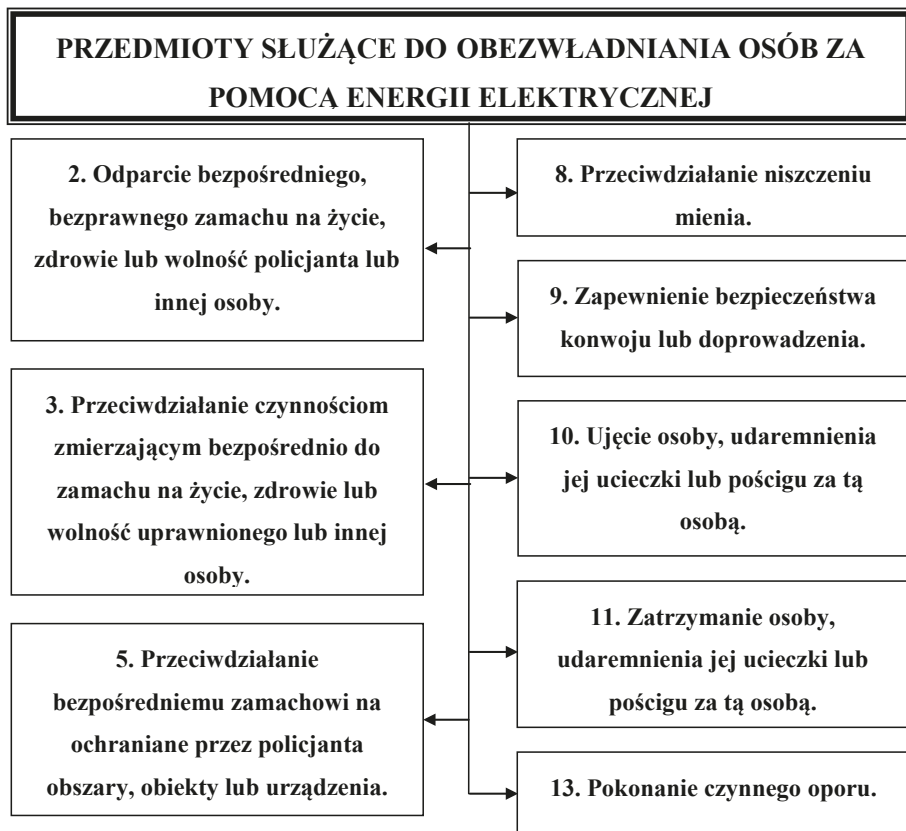
Tablica 30. Przypadki użycia lub wykorzystania chemicznych środków obezwładniających

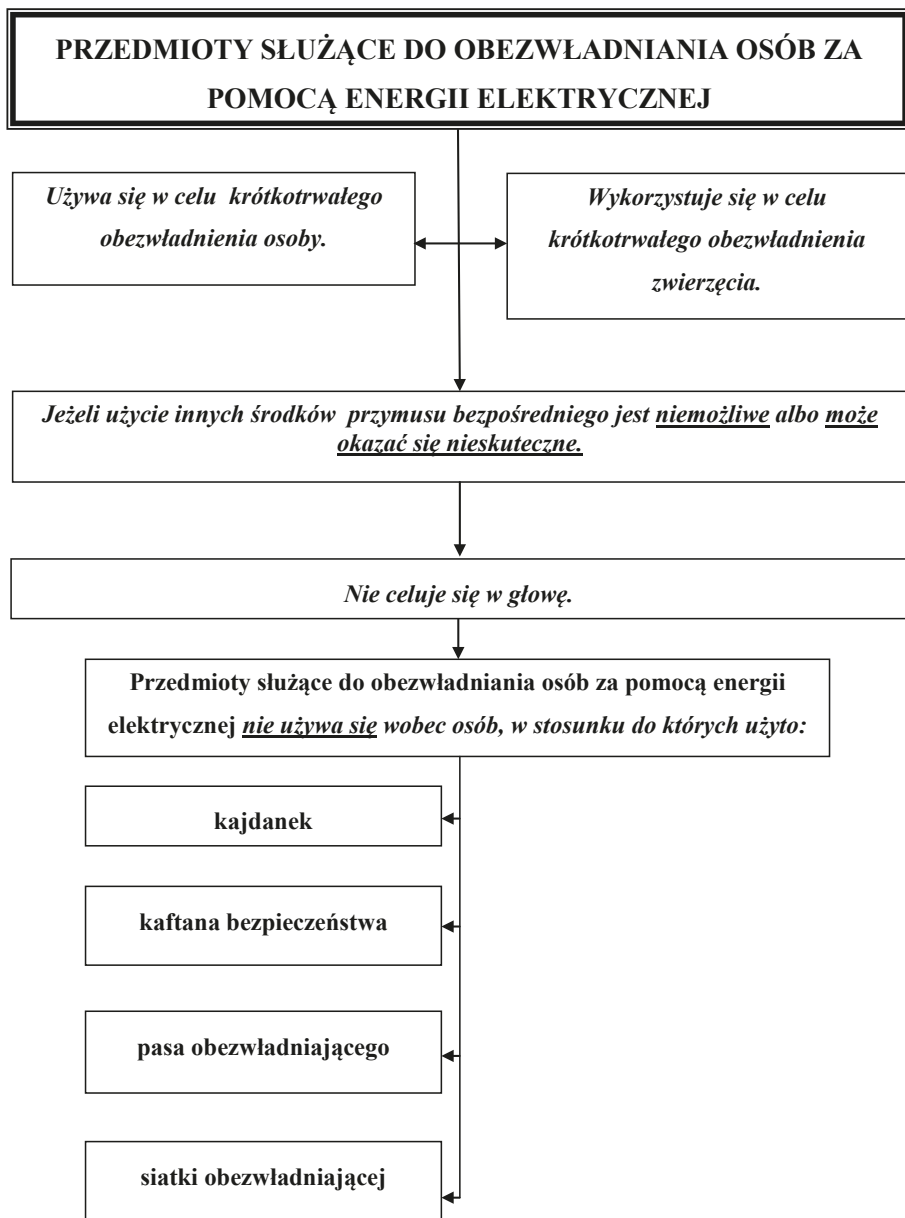
Tablica 31. Zasady użycia i wykorzystania chemicznych środków obezwładniających

Tablica 32. Przypadki użycia lub wykorzystania przedmiotów służących do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej

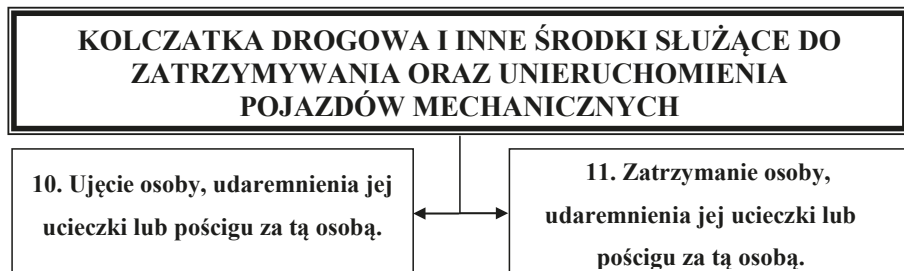

Tablica 33. Zasady użycia i wykorzystania przedmiotów służących do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej

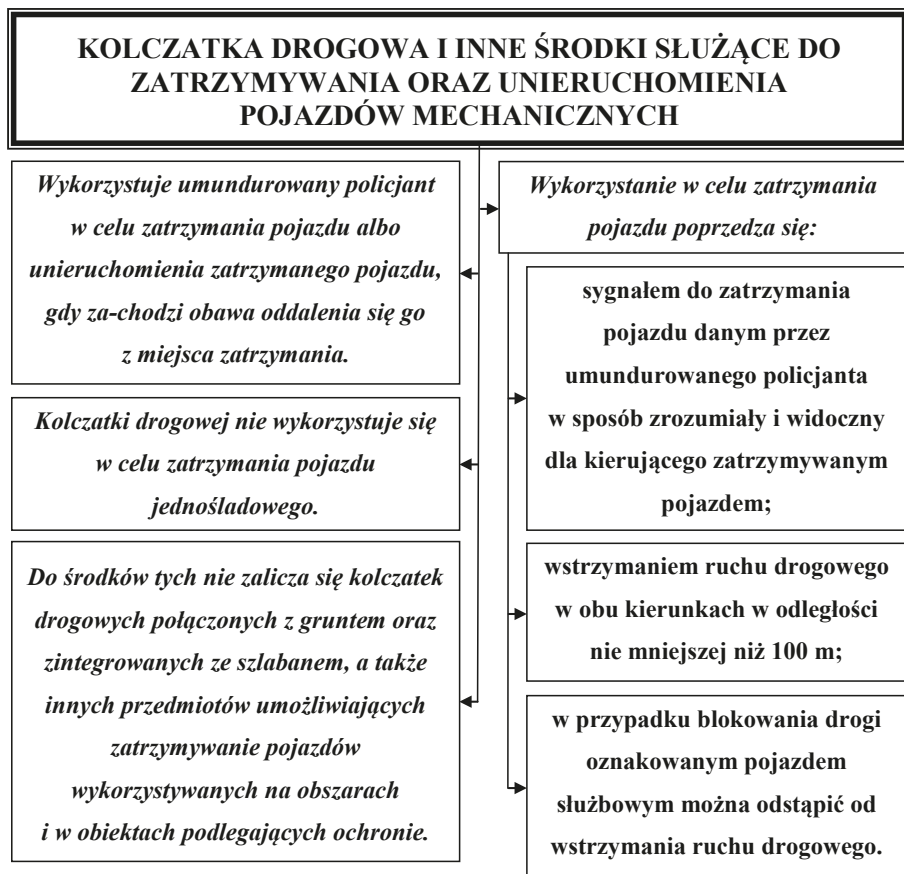

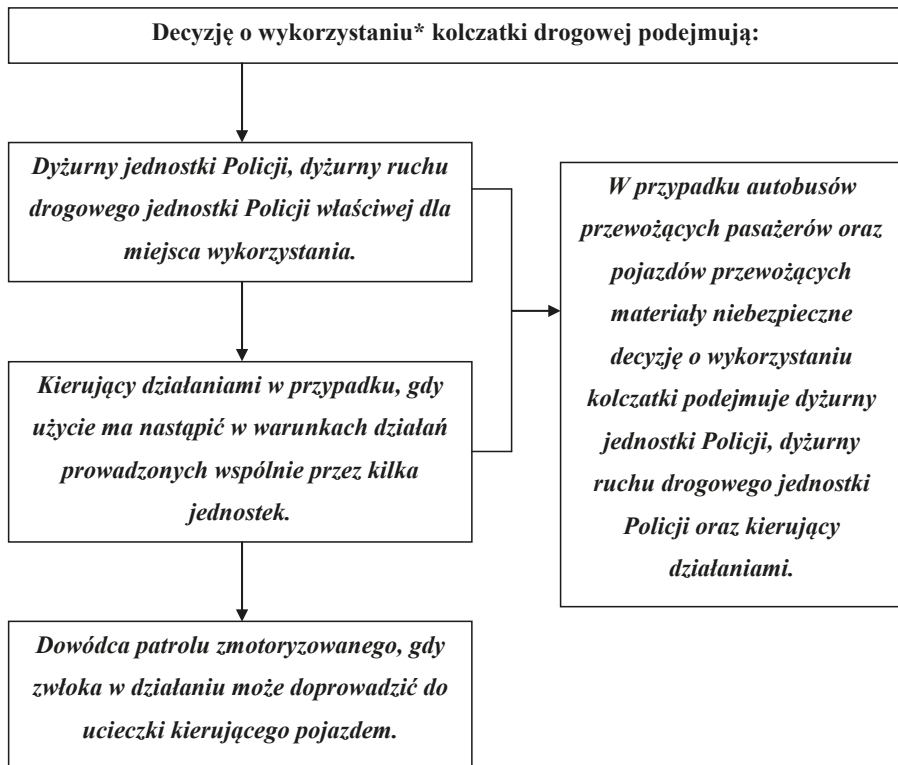
Tablica 34. Przypadki wykorzystania kolczatki drogowej i innych środków służących do zatrzymywania oraz unieruchomienia pojazdów mechanicznych

Tablica 35. Zasady wykorzystania kolczatki drogowej i innych środków służących do zatrzymywania oraz unieruchomienia pojazdów mechanicznych

KOLCZATKA DROGOWA I INNE ŚRODKI SŁUŻĄCE DO ZATRZYMYWANIA ORAZ UNIERUCHOMIENIA POJAZDÓW MECHANICZNYCH

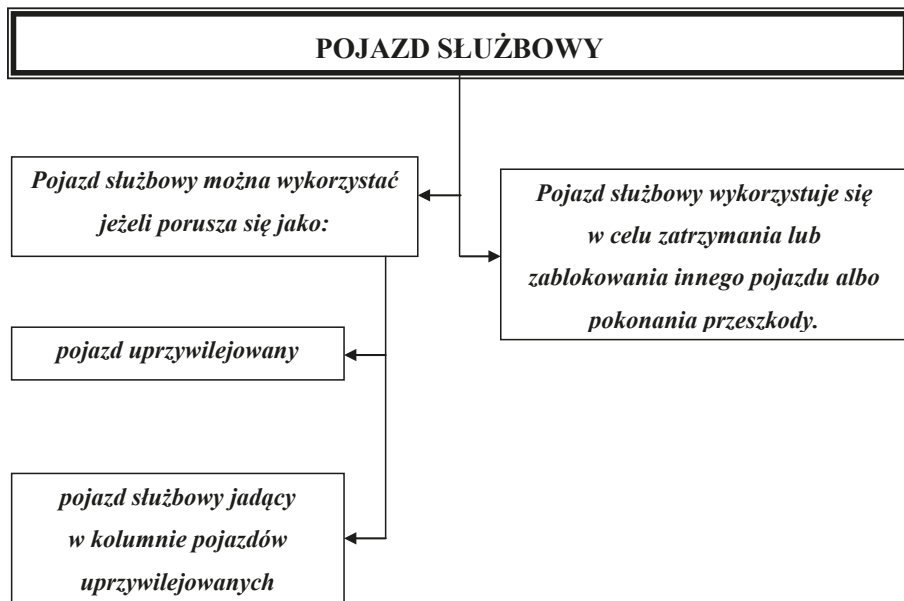

*Zobacz uwagi do: Tablicy 9 Podjęcie decyzji o użyciu lub wykorzystaniu śpb.

Tablica 36. Przypadki wykorzystania pojazdu służbowego

Tablica 37. Zasady wykorzystania pojazdu służbowego

Tablica 38. Przypadki wykorzystania środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiałów wybuchowych

Tablica 39. Zasady wykorzystania środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, w tym materiałów wybuchowych

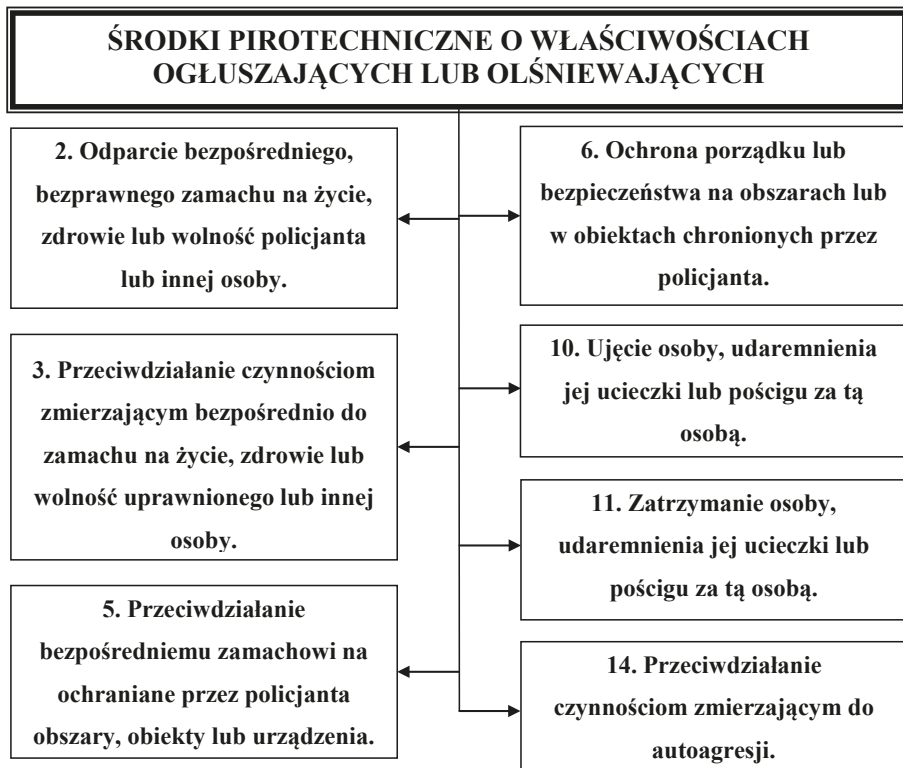
**ŚRODKI PRZEZNACZONE DO POKONYWANIA ZAMKNIĘĆ
BUDOWLANYCH I INNYCH PRZESZKÓD, W TYM
MATERIAŁY WYBUCHOWE**

*Środki wykorzystuje się w celu umożliwienia uprawnionym wejścia do pomieszczeń
lub innych miejsc, jeżeli:*

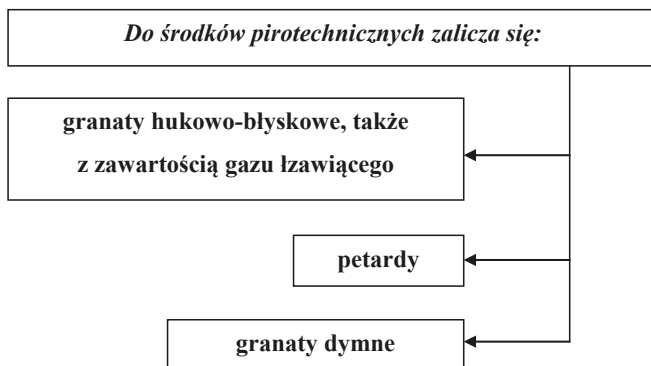
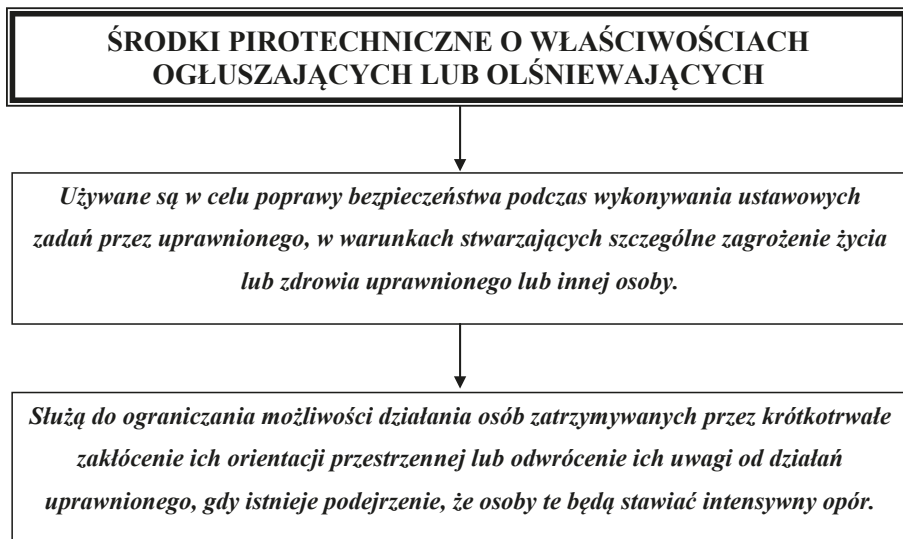
*Użycie lub wykorzystanie innych
środków przymusu
bezpośredniego mogłoby
powodować zagrożenie życia lub
zdrowia uprawnionego lub innej
osoby.*

*Wejście policjantów do
pomieszczeń lub innych miejsc
jest niemożliwe bez
wykorzystania tych środków.*

Tablica 40. Przypadki użycia środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub olśniewających

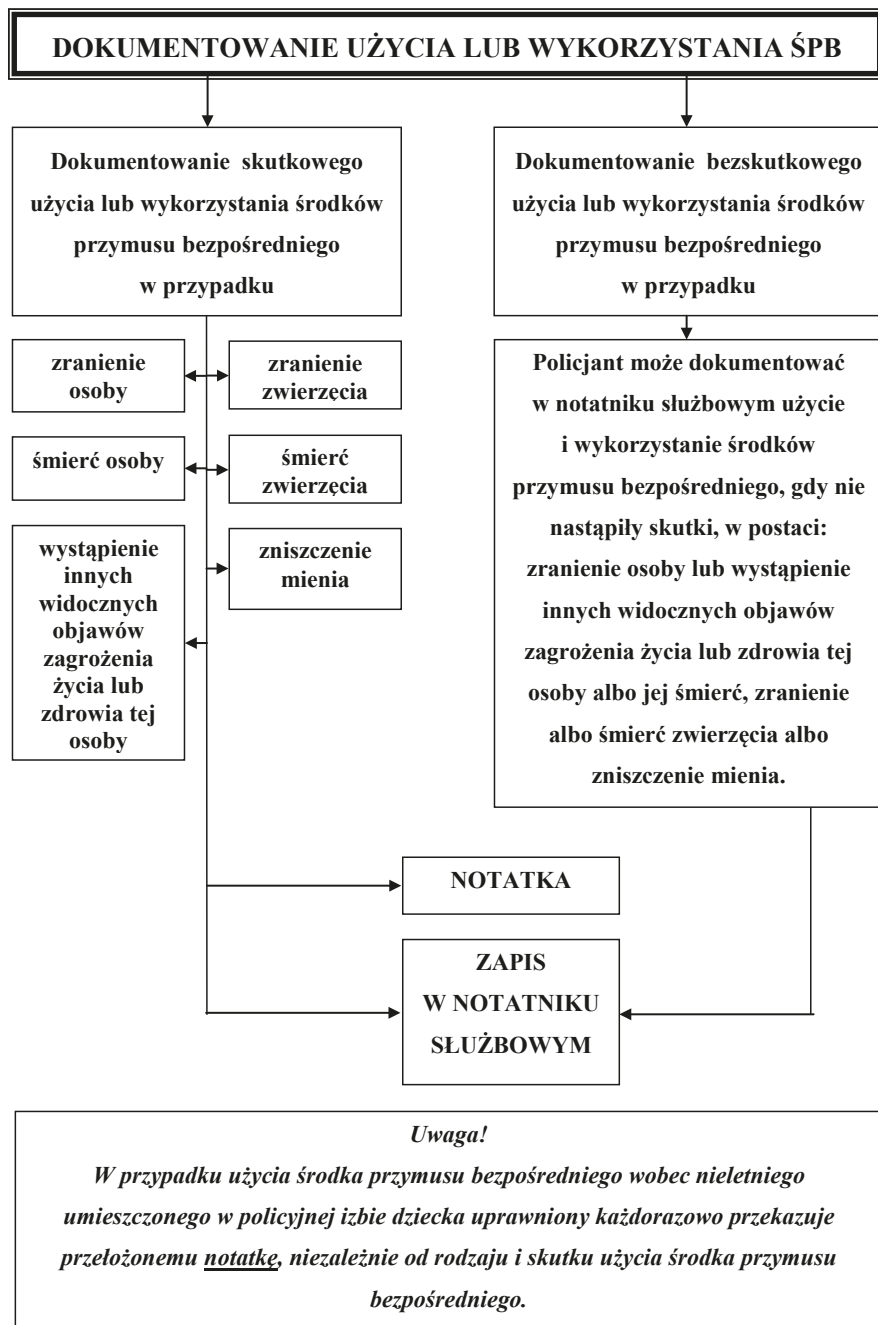

Tablica 41. Zasady użycia środków pirotechnicznych o właściwościach ogłuszających lub olśniewających

Tablica 42. Dokumentowanie użycia lub wykorzystania śpb

Tablica 43. Dokumentowanie skutkowego użycia lub wykorzystania śpb

**DOKUMENTOWANIE SKUTKOWEGO UŻYCIA LUB
WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO
W PRZYPADKU**

zranienie
osoby

wystąpienie innych
widocznych objawów
zagrożenia życia lub
zdrowia tej osoby

zranienie
zwierzęcia

zniszczenie
mienia

śmierć osoby

śmierć
zwierzęcia

▼
Notatka, którą policjant przekazuje przełożonemu zawiera:

1. Służbowe dane identyfikacyjne policjanta;

2. Określenie czasu i miejsca użycia lub wykorzystania środków przymusu;

3*. następujące dane osoby, wobec której użyto środków przymusu bezpośredniego:

a) imię i nazwisko, b) serię i numer dokumentu tożsamości, c) datę urodzenia, d) w przypadku osoby osadzonej w zakładzie karnym albo areszcie śledczym - dane, o których mowa w lit. a i c, oraz imię ojca;

4. określenie celu użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;

5. informację o przyczynie użycia lub wykorzystania przymusu bezpośredniego;

6. określenie użytych lub wykorzystanych środków przymusu bezpośredniego i sposób ich użycia;

7. opis czynności zrealizowanych przed użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i po użyciu lub wykorzystaniu tych środków;

8. opis skutków użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;

9. informację o udzieleniu pierwszej pomocy i jej zakresie lub zapewnieniu wezwania kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe;

10. następujące dane ustalonych świadków zdarzenia:

a) imię i nazwisko oraz serię i numer dokumentu tożsamości albo
b) służbowe dane identyfikacyjne, jeżeli świadkiem zdarzenia był uprawniony;

11. podpis policjanta.

*Uwaga! Jeżeli uzyskanie danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, było niemożliwe, w notatce podaje się przyczyny ich nieumieszczenia

Tablica 44. Dokumentowanie bezskutkowego użycia lub wykorzystania śpb

**DOKUMENTOWANIE BEZSKUTKOWEGO UŻYCIA LUB
WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW PRZYMUSU
BEZPOŚREDNIEGO**

NOTATKA ZAWIERA:

1. Służbowe dane identyfikacyjne policjanta;

2. Określenie czasu i miejsca użycia lub wykorzystania środków przymusu;

3*. następujące dane osoby, wobec której użyto środków przymusu bezpośredniego:

a) imię i nazwisko, b) serię i numer dokumentu tożsamości, c) datę urodzenia, d) w przypadku osoby osadzonej w zakładzie karnym albo areszcie śledczym - dane, o których mowa w lit. a i c, oraz imię ojca;

4. określenie celu użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;

5. informację o przyczynie użycia lub wykorzystania przymusu bezpośredniego;

6. określenie użytych lub wykorzystanych środków przymusu bezpośredniego i sposób ich użycia;

11. podpis policjanta.

*Uwaga!

Jeżeli uzyskanie danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, było niemożliwe, w notatce podaje się przyczyny ich nieumieszczenia.

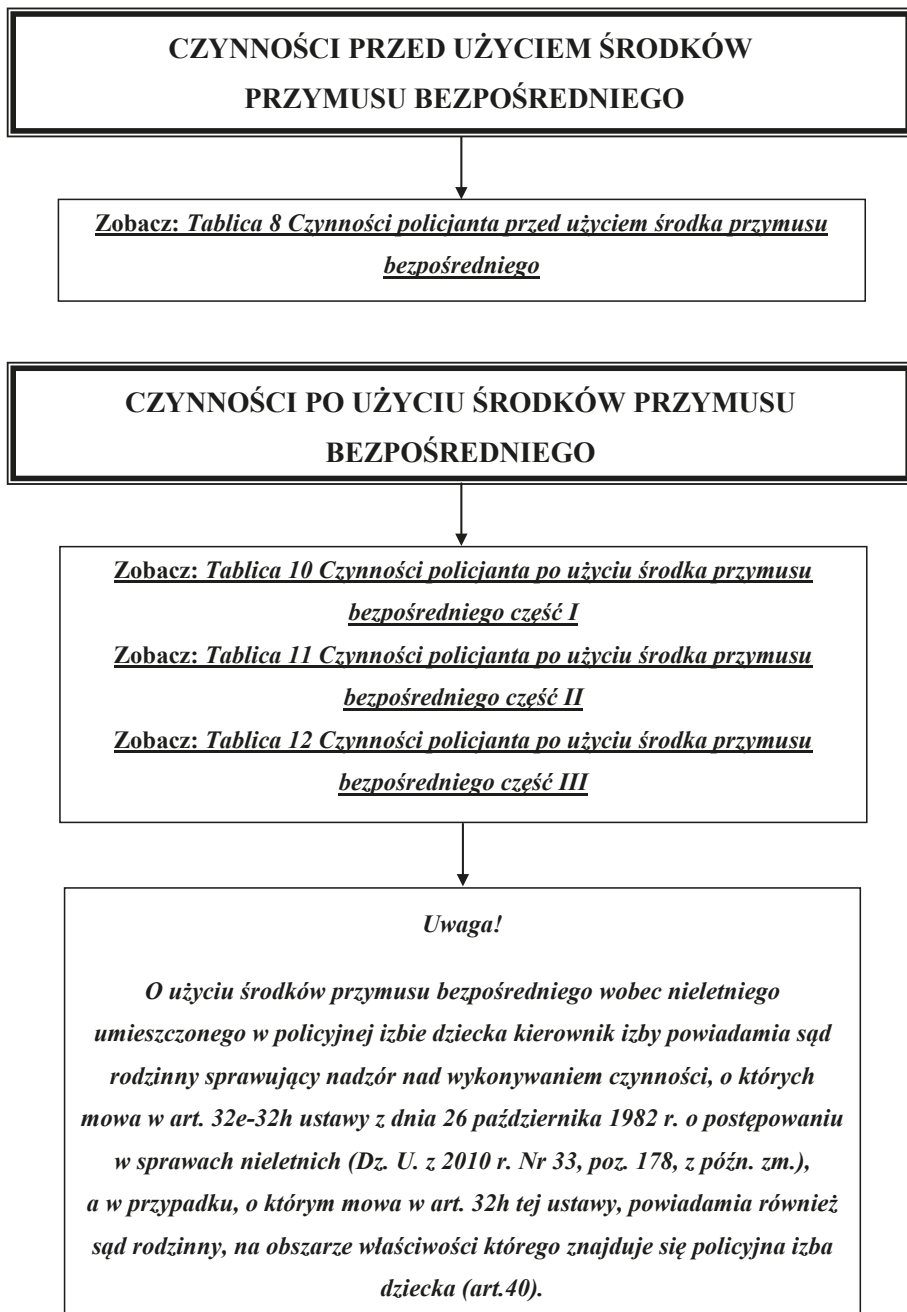
Uwaga!

Policjant może dokumentować w notatniku służbowym użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego, gdy nie nastąpiły skutki, w postaci: zranienie osoby lub wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby albo jej śmierć, zranienie albo śmierć zwierzęcia albo zniszczenie mienia.

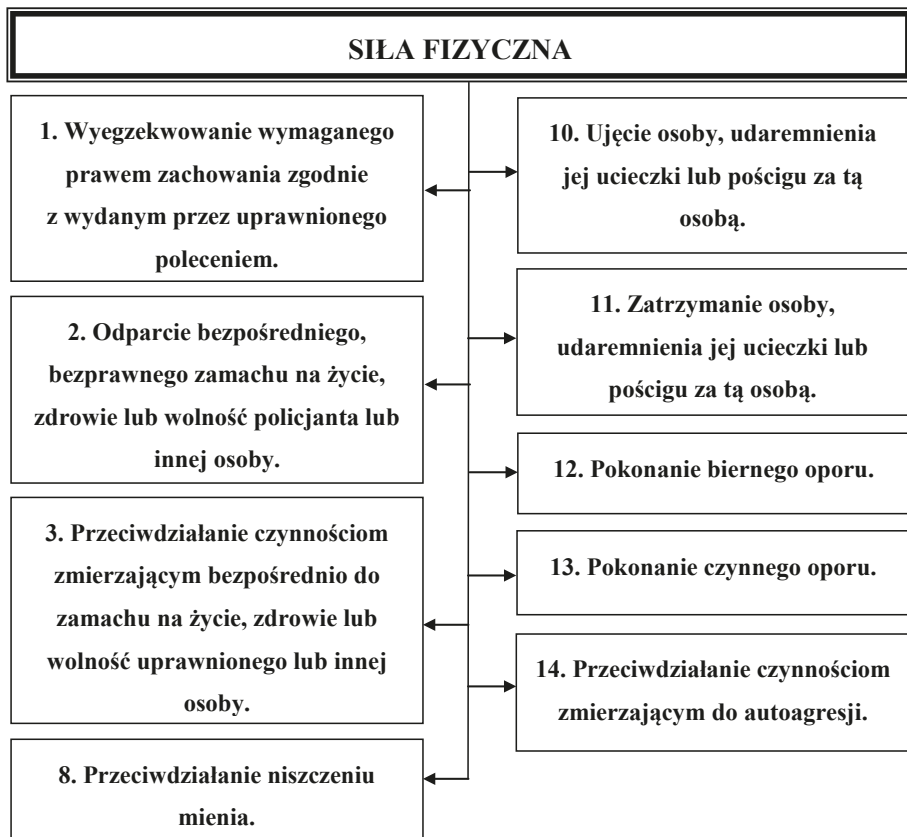
Tablica 45. Przypadki użycia i środki przymusu bezpośredniego, które mogą być użyte wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

PRZYPADKI UŻYCIA I ŚRODKI PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO, KTÓRE MOGĄ BYĆ UŻYTE WOBEC NIELETNIEGO DOPROWADZONEGO DO POLICYJNEJ IZBY DZIECKA	
1. Wygzekwowanie wymaganego prawem zachowania zgodnie z wydanym przez policjanta poleceniem.	Sila fizyczna.
2. Odparcie bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność policjanta lub innej osoby.	Kajdanki zakładane na ręce.
3. Przeciwdziałanie czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność uprawnionego lub innej osoby.	Kajdanki zakładane na nogi.
8. Przeciwdziałanie niszczeniu mienia.	Kaftan bezpieczeństwa.
10. Ujęcie osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą.	Pas obezwładniający.
11. Zatrzymanie osoby, udaremnienia jej ucieczki lub pościgu za tą osobą.	Kask zabezpieczający.
12. Pokonanie biernego oporu.	Palka służbowa.
13. Pokonanie czynnego oporu.	Chemiczne środki obezwładniające w postaci ręcznych miotaczy substancji obezwładniających.
14. Przeciwdziałanie czynnościom zmierzającym do autoagresji.	Przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej.

Tablica 46. Czynności policjanta przed i po użyciu śpb wobec nieletniego

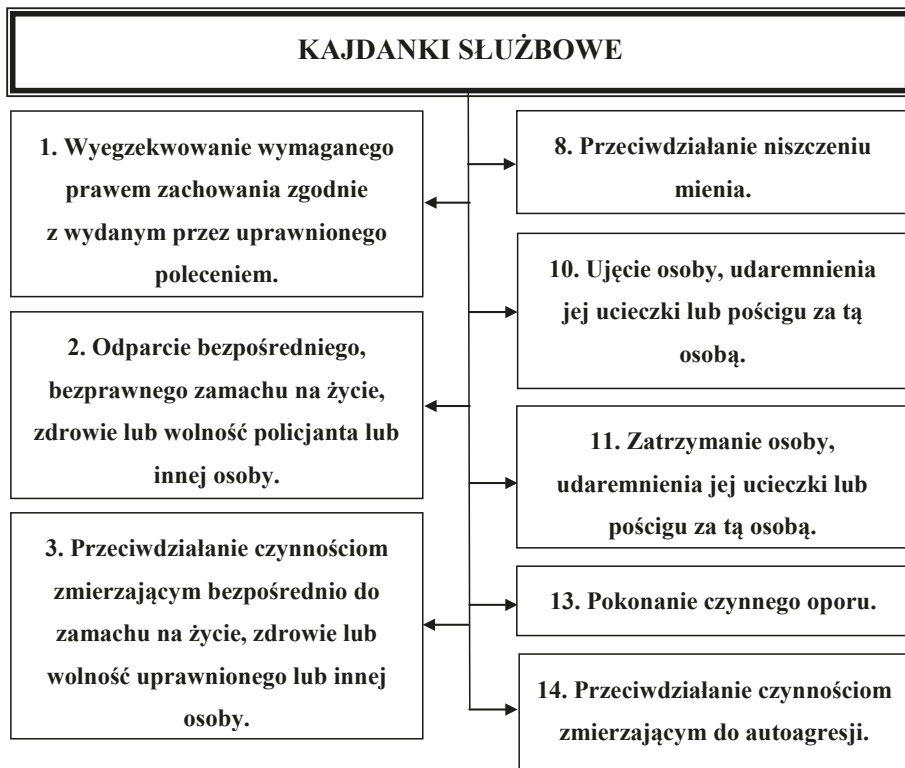
Tablica 47. Przypadki użycia siły fizycznej wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

Uwaga!

Używając lub wykorzystując siłę fizyczną, nie zadaje się uderzeń, chyba że policjant działa w celu odparcia zamachu na życie lub zdrowie własne lub innych osób albo na mienie lub przeciwdziała ucieczce.

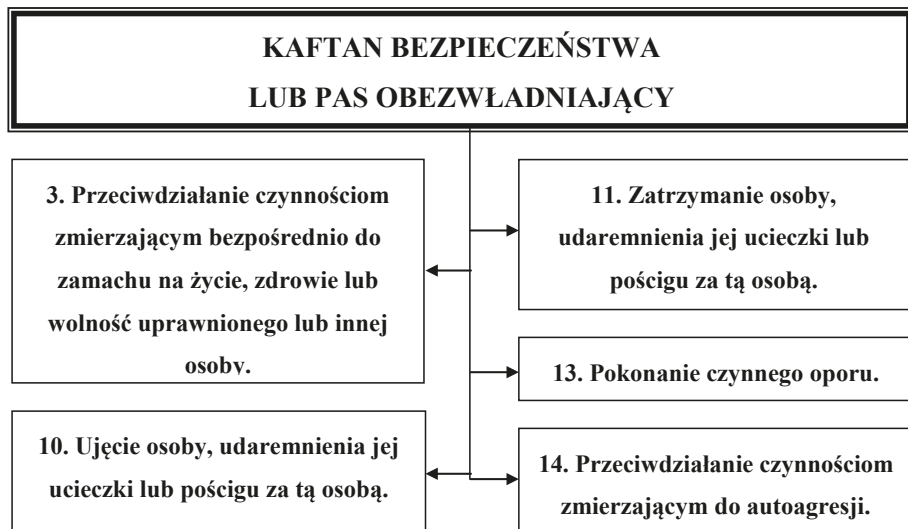
Tablica 48. Przypadki użycia kajdanek służbowych wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

Uwaga!

Zgodnie z art. 16a ustawy o Policji wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka, w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1-3, 8 i 10-14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b, pkt 3, 4, 6, 7, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy. Zatem w w/w sytuacji można użyć kajdanek zakładanych na ręce oraz kajdanek zakładanych na nogi.

Tablica 49. Przypadki użycia kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

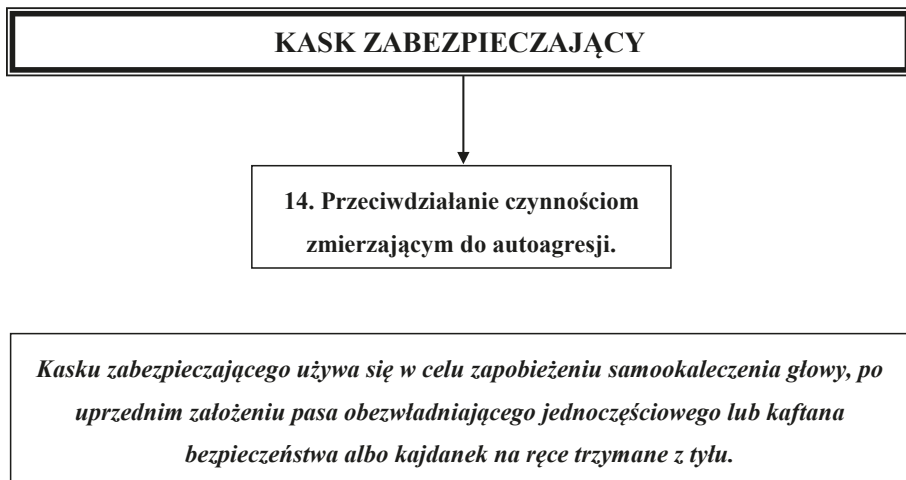

Tablica 50. Zasady obowiązujące w używaniu kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego

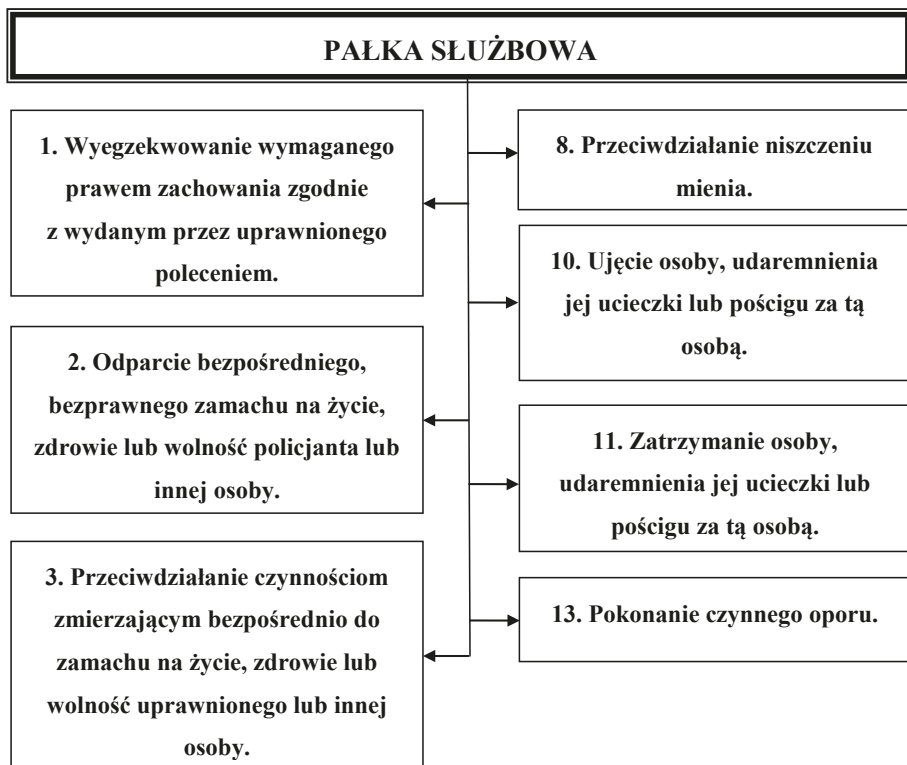
- Kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego jednoczęściowego używa się w celu unieruchomienia rąk.*
- Pasa obezwładniającego wieloczęściowego używa się w celu unieruchomienia osoby.*
- Użycie kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego nie może utrudniać oddychania lub tamować obiegu krwi.*
- W przypadku użycia kaftana bezpieczeństwa lub pasa obezwładniającego w stosunku do nieletniego lub kobiety o widocznej ciąży, osobie tej należy niezwłocznie zapewnić pomoc medyczną, a dalsze użycie tych środków uzależnia się od opinii osoby udzielającej pomocy.*

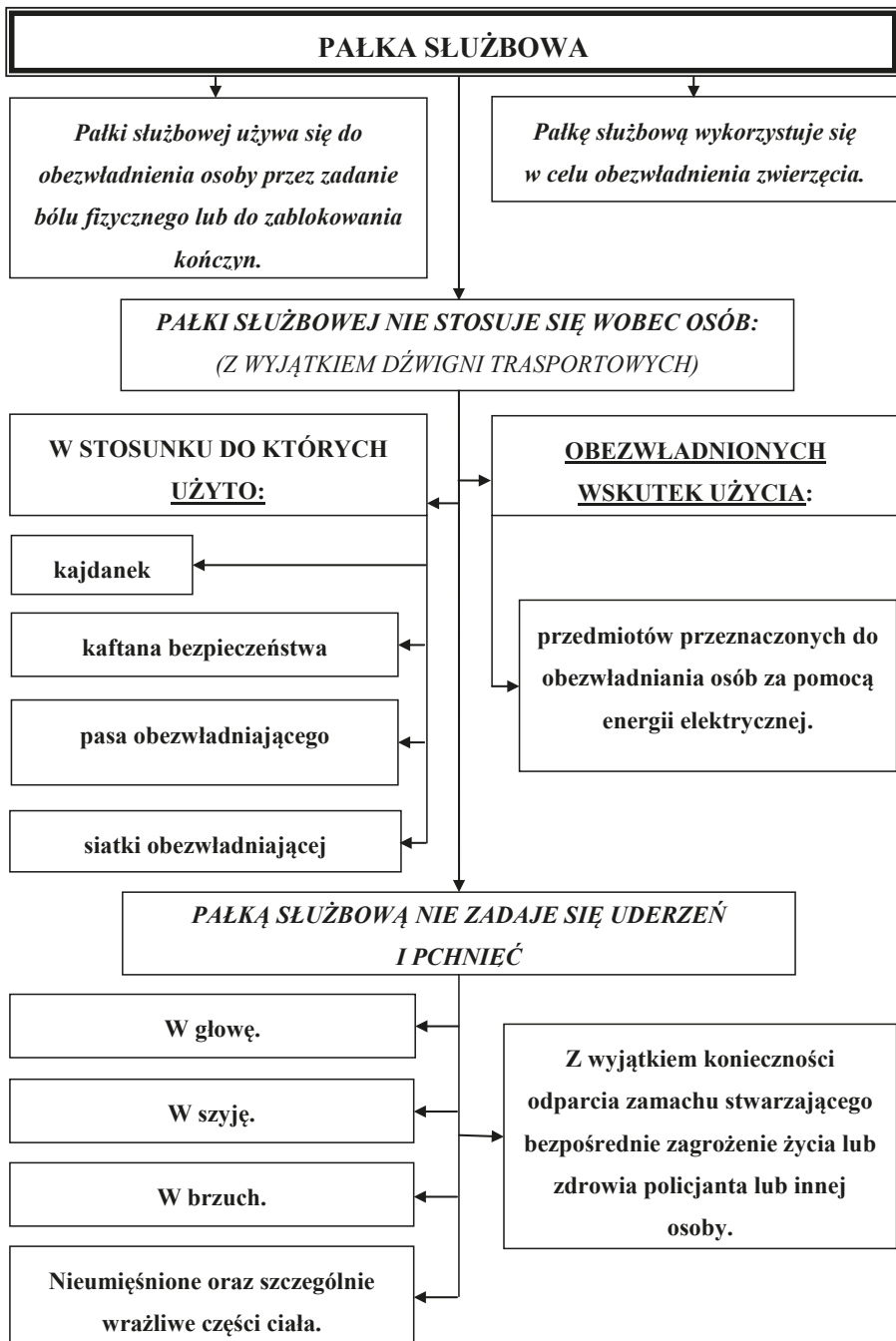
Tablica 51. Przypadki użycia kasku zabezpieczającego wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

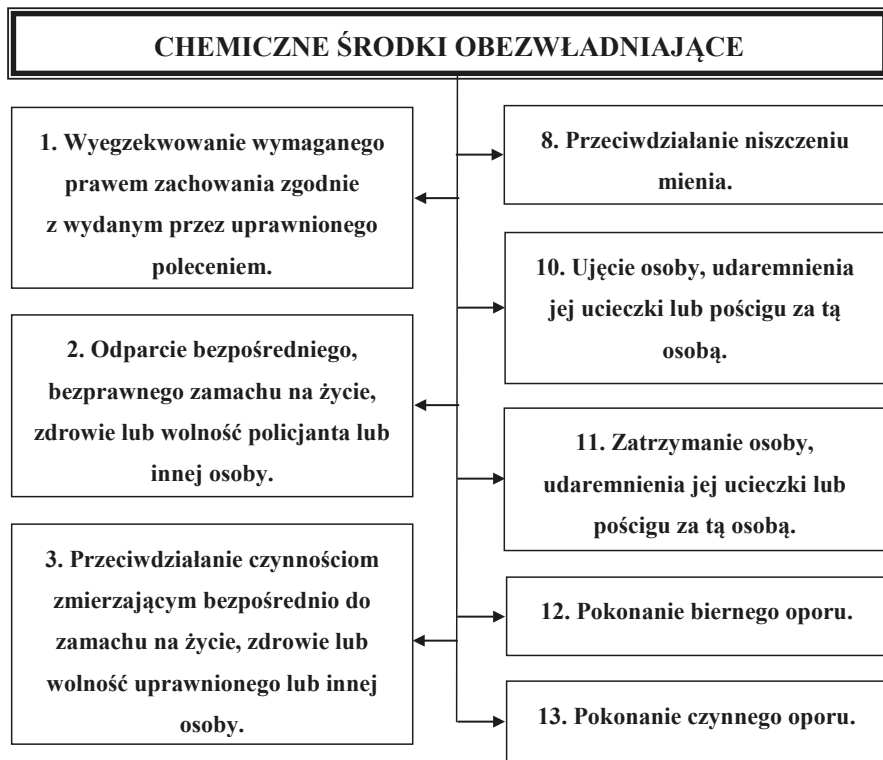
Tablica 52. Przypadki użycia pałki służbowej wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

Tablica 53. Zasady użycia i wykorzystania pałki służbowej

Tablica 54. Przypadki użycia chemicznych środków obezwładniających wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

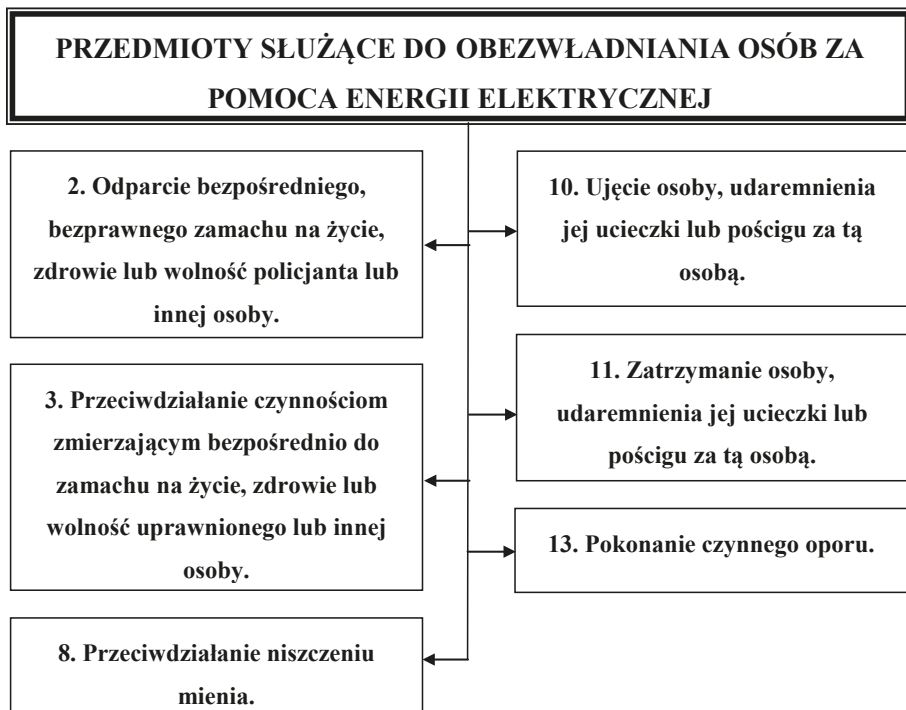
Uwaga!

Zgodnie z art. 16a ustawy o Policji wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka, w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1-3, 8 i 10-14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, policjanci mogą użyć środka przymusu bezpośredniego, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b, pkt 3, 4, 6, 7, pkt 12 lit. a i pkt 13 tej ustawy. Zatem w w/w sytuacji można użyć chemicznych środków obezwładniających w postaci ręcznych miotaczy substancji obezwładniających

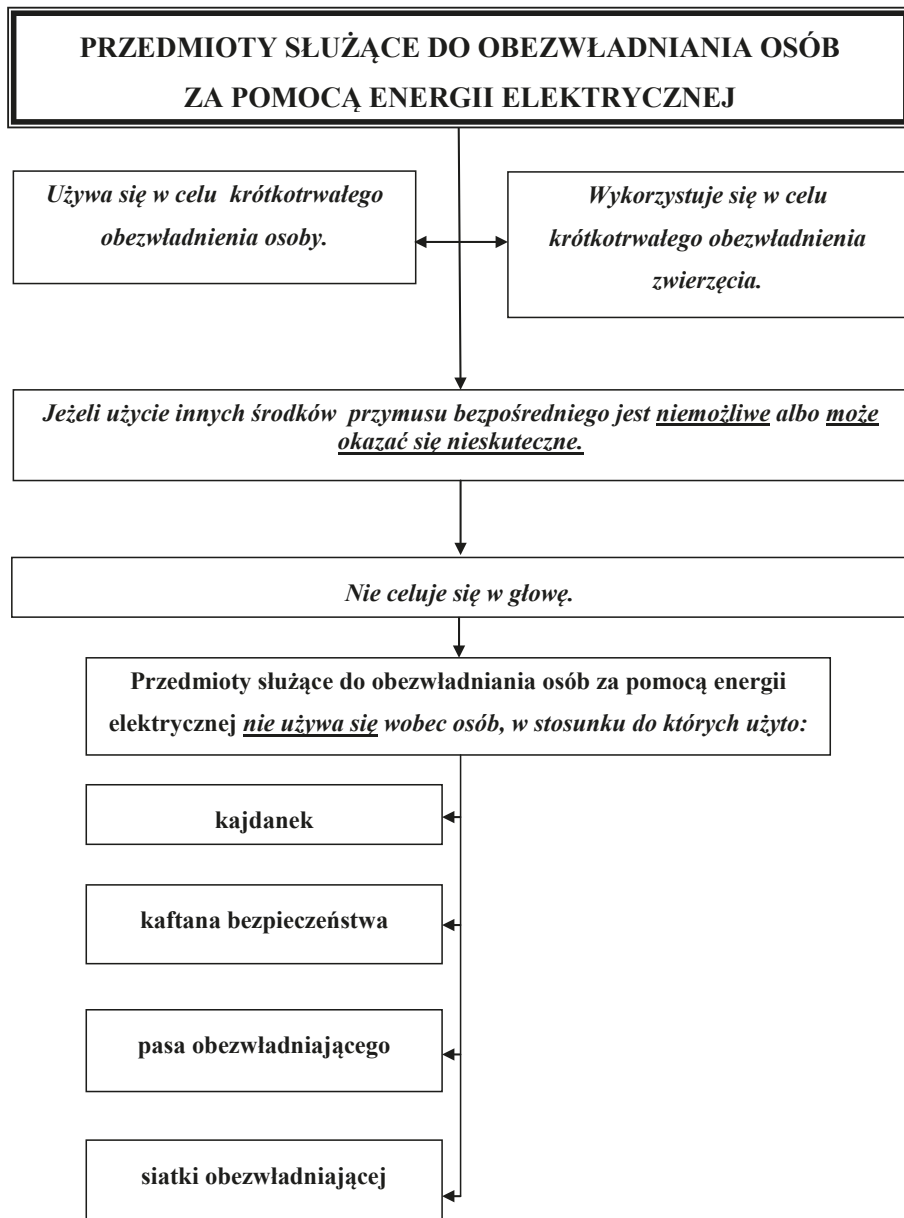
Tablica 55. Zasady użycia i wykorzystania chemicznych środków obezwładniających

Tablica 56. Przypadki użycia przedmiotów służących do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

Tablica 57. Zasady użycia i wykorzystania przedmiotów służących do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej

Tablica 58. Dokumentowanie użycia środków przymusu bezpośredniego wobec nieletniego doprowadzonego do policyjnej izby dziecka

**DOKUMENTOWANIE UŻYCIA ŚRODKÓW PRZYMUSU
BEZPOŚREDNIEGO WOBEC NIELETNIEGO
DOPROWADZONEGO DO POLICYJNEJ IZBY DZIECKA**

W przypadku użycia środka przymusu bezpośredniego wobec nieletniego umieszczonego w policyjnej izbie dziecka uprawniony każdorazowo przekazuje przełożonemu notatkę, niezależnie od rodzaju i skutku użycia środka przymusu bezpośredniego.

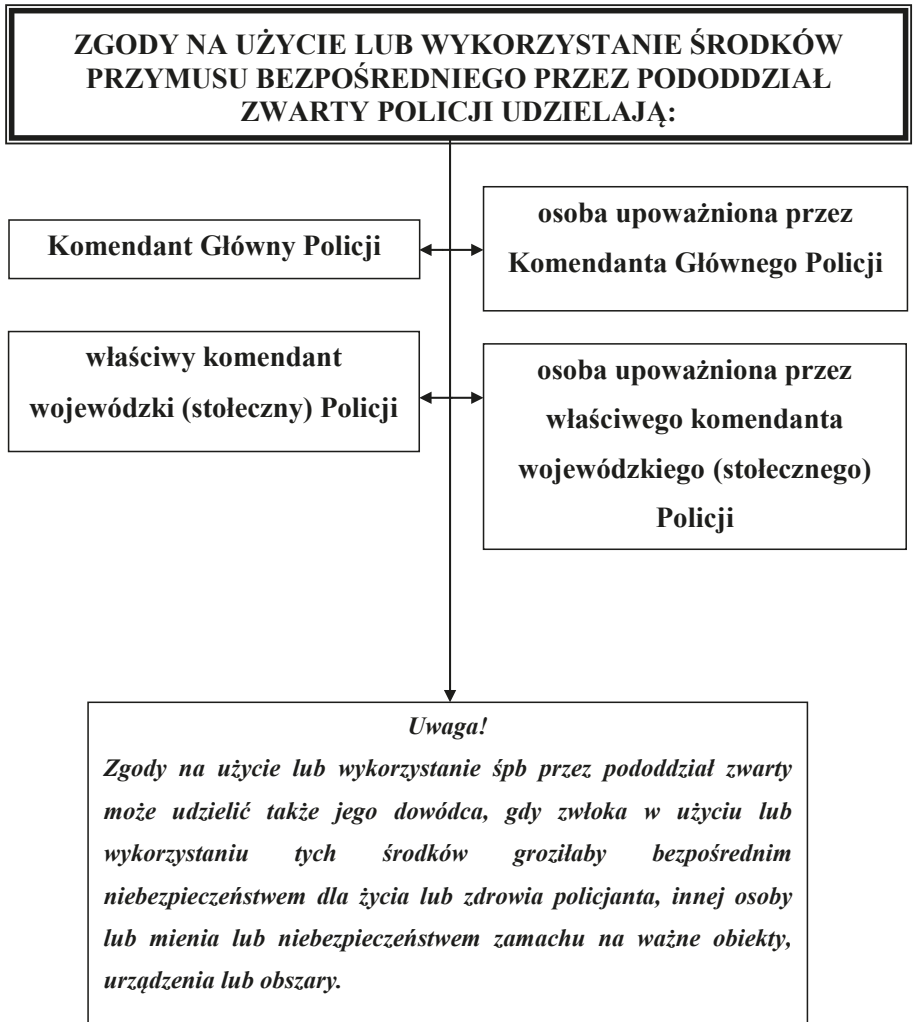
NOTATKA ZAWIERA:

1. Służbowe dane identyfikacyjne uprawnionego;
2. Określenie czasu i miejsca użycia lub wykorzystania środków przymusu;
- 3*. następujące dane osoby, wobec której użyto środków przymusu bezpośredniego:
  - a) imię i nazwisko, b) serię i numer dokumentu tożsamości, c) datę urodzenia, d) w przypadku osoby osadzonej w zakładzie karnym albo areszcie śledczym - dane, o których mowa w lit. a i c, oraz imię ojca;
4. określenie celu użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
5. informację o przyczynie użycia lub wykorzystania przymusu bezpośredniego;
6. określenie użytych lub wykorzystanych środków przymusu bezpośredniego i sposób ich użycia;
7. opis czynności zrealizowanych przed użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego i po użyciu lub wykorzystaniu tych środków;
8. opis skutków użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;
9. informację o udzieleniu pierwszej pomocy i jej zakresie lub zapewnieniu wezwania kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotów świadczących medyczne czynności ratunkowe;
10. następujące dane ustalonych świadków zdarzenia:
  - a) imię i nazwisko oraz serię i numer dokumentu tożsamości albo
  - b) służbowe dane identyfikacyjne, jeżeli świadkiem zdarzenia był uprawniony;
11. podpis uprawnionego.

*Uwaga! Jeżeli uzyskanie danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, było niemożliwe, w notatce podaje się przyczyny ich niemieszczenia

Tablica 59. Udzielenie zgody na użycie lub wykorzystanie śpb przez pododdziały zwarte Policji

Tablica 60. Użycie lub wykorzystanie śpb przez pododdział zwarty Policji

UŻYCIE LUB WYKORZYSTANIE ŚPB PRZEZ PODODDZIAŁ ZWARTY POLICJI

Bezpośrednio przed wydaniem rozkazu użycia śpb przez pododdział zwarty jego dowódca:

Wzywa do zachowania zgodnego z prawem, w szczególności do:

- porzucenia broni,
- porzucenia innego niebezpiecznego przedmiotu,
- zaniechania stosowania przemocy.

Uprzedza o możliwości użycia śpb w przypadku niepodporządkowania się temu wezwaniu.

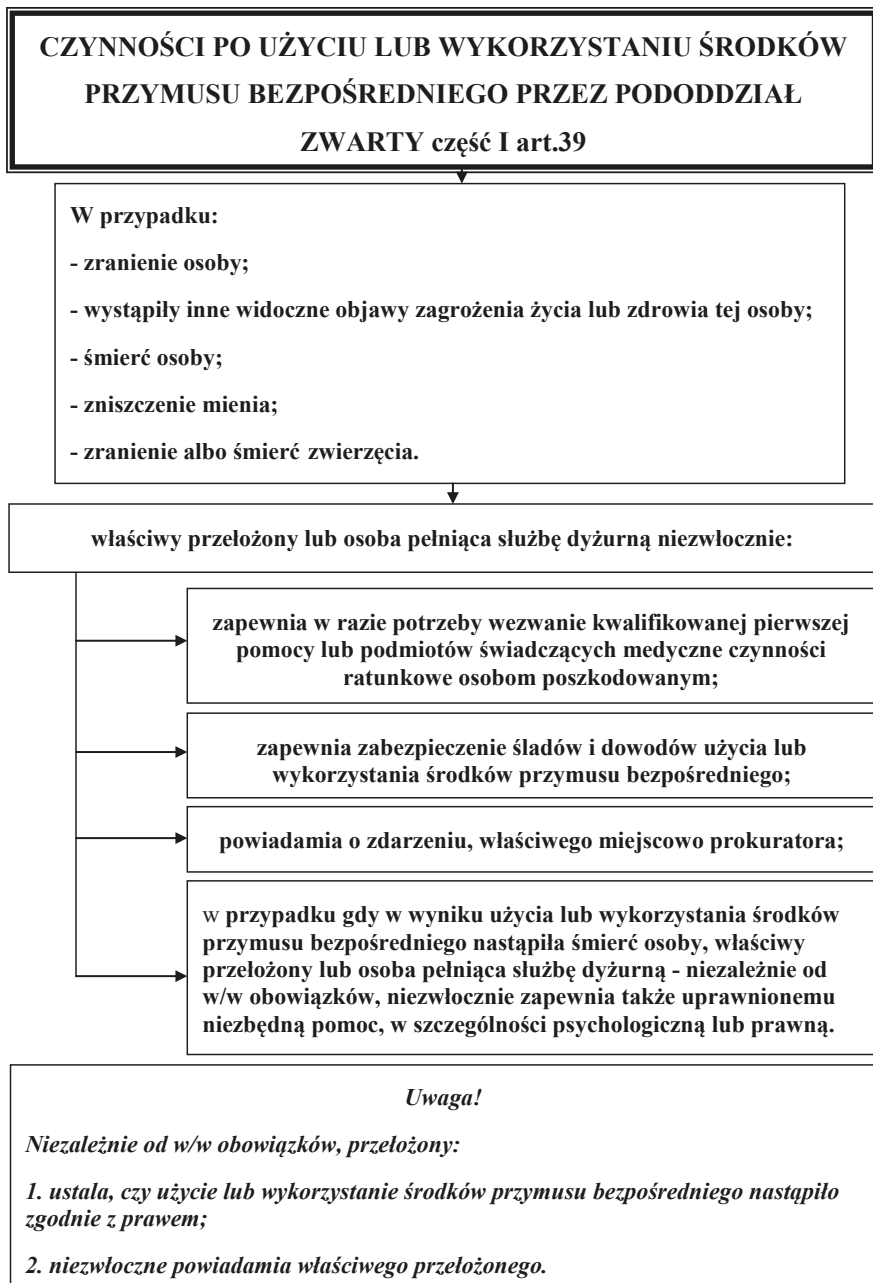
Użycie lub wykorzystanie śpb przez pododdział zwarty Policji następuje na rozkaz dowódcy tego pododdziału.

Zaprzestanie użycia śpb przez pododdział zwarty następuje na rozkaz dowódcy lub niezwłocznie po osiągnięciu zamierzonego celu.

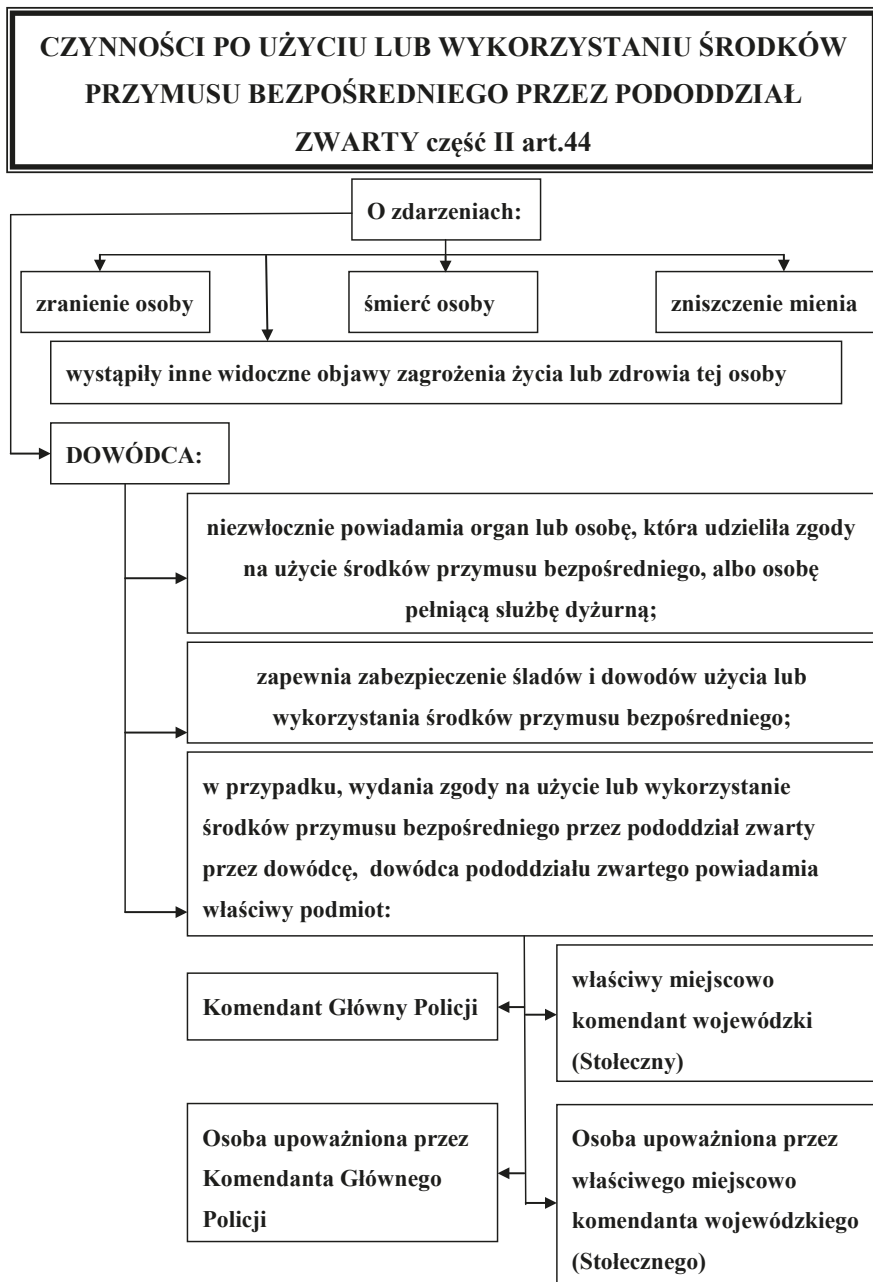
Uwaga!

W przypadku braku możliwości nawiązania kontaktu z dowódcą lub w sytuacji zagrażającej życiu lub zdrowi policjanta lub innej osoby policjant wchodzący w skład pododdziału zwartego może użyć śpb lub wykorzystać te środki na zasadach określonych w ustawie.

Tablica 61. Czynności policjanta po użyciu lub wykorzystaniu środka przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty

Tablica 62. Czynności policjanta po użyciu lub wykorzystaniu środka przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty

Tablica 63. Dokumentowanie skutkowego użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego przez pododdział zwarty

DOKUMENTOWANIE SKUTKOWEGO UŻYCIA LUB WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO W PRZYPADKU art. 56			
zranienie osoby	wystąpienie innych widocznych objawów zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby	zranienie zwierzęcia	zniszczenie mienia
śmierć osoby		śmierć zwierzęcia	
<u>Notatka</u>, którą policjant przekazuje przełożonemu zawiera:			
1. Służbowe dane identyfikacyjne policjant;			
2. Określenie czasu i miejsca użycia lub wykorzystania środków przymusu;			
3*. następujące dane osoby, wobec której użyto środków przymusu bezpośredniego: a) imię i nazwisko, b) serię i numer dokumentu tożsamości, c) datę urodzenia, d) w przypadku osoby osadzonej w zakładzie karnym albo areszcie śledczym - dane, o których mowa w lit. a i c, oraz imię ojca;			
5. informację o przyczynie użycia lub wykorzystania przymusu bezpośredniego;			
6. określenie użytych lub wykorzystanych środków przymusu bezpośredniego i sposób ich użycia;			
8. opis skutków użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego;			
10. następujące dane ustalonych świadków zdarzenia: a) imię i nazwisko oraz serię i numer dokumentu tożsamości albo b) służbowe dane identyfikacyjne, jeżeli świadkiem zdarzenia był uprawniony;			
11. podpis policjanta.	<u>Oraz uwzględnić się w niej:</u>		
informację o organie lub osobie, która udzieliła zgody na użycie tych środków;			
opis postępowania poprzedzającego użycie lub wykorzystanie tych środków;			
określenie sposobu realizacji działań podjętych w sytuacji, gdy wszelka zwłoka w użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego groziłaby bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby, mienia lub niebezpieczeństwem dokonania zamachu na ważne obiekty, urządzenia lub obszary;			
informację o liczebności pododdziału zwartego.			
<i>*Uwaga! Jeżeli uzyskanie danych, o których mowa w ust. 1 pkt 3, było niemożliwe, w notatce podaje się przyczyny ich nieumieszczenia.</i>			

Literatura

---

1. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 2011 r. Nr 287 Poz. 1687 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U.2013.628 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz.U.04.52.525 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. 1997.88.553 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.1997.89.555 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U.2013.482 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U.2013.395 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U.2010.33.178 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r.o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.2013.1166).
10. Rozporządzenie MSWiA z dnia 15 listopada 2000 r. w sprawie uzbrojenia Policji (Dz.U.2001.14.139).
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 sierpnia 2013 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego (Dz. U. 2013.1037).
12. Wytyczne Nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych (Dz.Urz.KGP.07.13.104 z późn.zm.).
13. Wytyczne Nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniające wytyczne w sprawie zasad ewidencjonowania, wypełniania oraz przechowywania notatników służbowych (Dz. Urz. KGP 2013.97).

14. Rozkaz Nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 czerwca 1995 r. o wprowadzeniu do użytku służbowego instrukcji w sprawie użycia kolczatki drogowej.
15. Pismo z Biura Prewencji i Ruchu Drogowego KGP z dnia 19 lipca 2013 r., l.dz. EP-935//914/586/13.
16. Charakter i zakres potencjalnych zagrożeń w aspekcie stosowania przez funkcjonariuszy Policji przemocy fizycznej podczas pełnienia służby na podstawie danych za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 września 2013 jako załącznik do pisma Biura Spraw Wewnętrznych KGP z dnia 9 stycznia 2014 r., l.dz. Da 180/14.

Zakład Wyszkożenia Specjalnego

st. asp. Aleksandra Kukuła,
asp. Krzysztof Głowacki

Szkoła Policji w Katowicach
ul. gen. Jankego 276
40-684 Katowice-Piotrowice
www.katowice.szkolapolicji.gov.pl

